

Jurské zvony JÁN DOMASTA Jurania boli kedysi hrdí na svoje mestské výsady, na úrodné vinice i na chýrne remeselnícke cechy. No ich najväčšou pýchou boli — zvony.

Lenže raz do ich pýchy zadulo mrazivým chýrom: Turek, ktorý po minulé roky pustošil iba Dolnú zem, prekročil Dunaj

a valí sa na Prešporok. Keď sa usalaší pri ňom alebo aj v ňom, jeho pažravým očiam príde chuť aj na Jur.

Treba sa pripraviť tak, aby mu zuby klepli naprázdno.

Nuž meštania spevňovali nielen mestské hradby, bašty a brány, ale mnohí aj dvory ohrádzali vysokými múrmi.

Keď sa v najbližšiu nedeľu rozzvonili všetky zvony, meštania si spomenuli aj na ne. Ešte v ten deň ich stiahli zo zvonice. Malé ukryli v meste, no s veľkým, s tým, čo mal najzvučnejší hlas, nevedeli čo robiť.

Dlho sa mestskí páni radili, ako zvon

ratovať. Napokon sa uzhodli ukryť ho v oráčine, ďaleko od mesta.

V podvečer zvon naložili na ťažký furman-ský voz a odviezli z mesta. Keď ho už chceli zahrabať, priblížil sa k zamlknutým mužom akýsi neznámy starec.

„A čože, dobrí ľudia, to zvon zahrabete len tak, akoby nemal nijakú úctu?“ spýtal sa.

„Otec,“ vraví richtár, „a či nevidíte slzy v každom oku a nepočujete, ako bolestne vzdycháme?“

„Vidím aj počujem,“ povie starec, „len mi nejde do hlavy, prečo mu prejavujete úctu len slzami a vzdychmi.“

„A ako by sme ešte mali?“

„Keď pochovávajú človeka, dávate ho aspoň do doštenej truhly, bohatších aj do cínovej...“

„Máte pravdu,“ prerušil starca richtár a hneď sa obrátil k majstrom stolárom, aby sadli na voz a narýchlo zbili doma veľkú truhlu.

„Myslíš,“ ozve sa starec, „že drevo bude to najvzácnejšie?“

„Vari zlato?“ ľaká sa richtár a ľakajú sa aj ostatní mestskí páni.

„A či vám je zlato najvzácnejšie?“ čuduje sa starca. „Koľko je vo vašom meste ľudí, čo ho nemajú a sú spokojní!“

Richtár hľadá bezradne po radných pánoch.

„A čo zrno... zbožie?“ šepne jeden z mužov.

„Veruže zrno!“ prisvedčí starca. „Privezte ho toľko, aby sa zvon doň celkom ponoril.“

Mestskí páni si vydýchli. Richtár hneď prikázal, aby na mestské útraty zaraz doviezli tri žochy pšenice, tri jačmeňa a tri raže.

Už sa brieždilo, keď zem nad zbožím i nad zvonom pevne udupávali. V udupanine rýľmi i motykami urobili nové brázdy. Keby bol prišiel niekto nezasvätený, nebol by spoznal, čo sa tam robilo.

Turci sa naozaj skoro prihrnuli ako besný víchor. Mesto vyrabovali, vypálili, aj zvony hľadali, ale nenašli!

Čas utekal. Roky prichodili a odchodili. Novšie stierali pamiatku starších.

Po sto rokoch nik v meste nevedel ukázať miesto, kde ukryli najväčší zvon. Iba starí ľudia sa rozprávali o jeho krásnom hlase.

O zvone počula od svojho pradeda aj chudobná dievčina, ktorá namiesto chorého otca v podjeseň popásala v háji svine svätajurských pánov mešťanov. Od mala túžila po tom, aby ona našla chýbajúci veľký zvon. Preto

dennodenne tu a tam dlhou ostrou palicou rozrývala zem. Lenže všade bolo iba samé kamenie.

Raz si však všimla, že jedna sviňa sa každé popoludnie zakráda do neďalekej húšťa. A zakaždým sa vracia napasená, nažratá.

Nedalo jej to pokoja, nuž vošla za ňou.

A hľa! V húštine je rozrytá zem premiešaná zrnom! Pekným, zdravým, akoby ho len toho leta bol dakto zahrabal.

„Zvon!“ vykrikuje dievčina radostne. „Náš svätajurský zvon!“

V tej chvíli prechádzali horou dvaja chlapi. Jeden Račan, druhý Vajnorač. Zašli do húšťa, začreli do zrna a nedôverčivo pokyvovali hlavou: Kdeže by vyše storočné zrno vyzeralo takto zdravo?

Ukázalo sa, že to nevraveli úprimne. Jeden i druhý šiel doma rovno za svojim richtárom. A pretože si aj Račania aj Vajnorači kedysi ukryli zvony v chotári pod horami, a ešte nemali všetky na veži, na druhý deň hneď zrána prišli do húšťa.

A, pravdaže, prišli aj Jurania.

„A či sa vaše richtárske milosti nehanbia kradmou rukou siahnuť na náš zvon?“ háči jurský richtár svojich susedov.

„To isté by sme mohli aj my povedať vašej milosti,“ šuchne mu Račan do očí.

Vajnorači aj Račania hľadajú svedkov, chotárne kopce i chotárne kamene, ale natrafiť na ne nemôžu. Hľadajú a hádajú sa. A možno aj by sa pobili, lebo podaktorí už lámu konáre na drúčky ba aj lievce vyťahujú z voza, keby nezastal pri nich starca s dlhou šedivou bradou.

„Škoda sa vám škriepiť, ľudkovia moji,“ povedal pokojne. „Zverte sa na zvon.“

„Akože na zvon?“

„Zvon pôjde k tomu, komu naozaj patrí.“

„Sám sa nepohne.“

„Tak ho vytiahnete.“

Nedôverčivo pokrútili hlavami: Čudná rada! Vytiahne ho predsa ten, kto sa ho prvý chopí. A kto to bude? Kto im to určí?

Aj v tom im starec poradil: nech hádžu kocku s číslami. Kto bude mať najvyššie číslo, bude ťahať prvý, a kto najnižšie, posledný.

A tak sa prví chytili do zvona Račania. Popreväzovali ho krížom-krážom reťazami a na reťaze pripáli brdcia. Cmukali na kone, opratami trhli, bičom plesli. Kone sa vzopreli, div pobočky nepotrhali. Márne sa však vzpierali. Zvon sedel v jame, akoby bol so zemou zrástol.

Po Račanoch sa rovnako zúfalo a rovnako márne namáhali vajnorské kone i Vajnoráci.

Napokon zapriahli do reťazí svoje kone Jurania.

Cmukli na ne, zvon sa striasol, akoby sa zo spánku zobúdzať. Trhli opratami, a zvon bol do polovice vonku. A keď bičom plesli, kone ho po doskách vytiahli rovno na furmanský voz.

Ovenčili zvon, voz i kone voňavými rastlinami a kvetmi, dovezli ho rovno k zvonici a zavesili ho tam, kde býval.

A zvon od prvého razu spevavo zvonieval:

Sviňa ma vyryla,
panna ma našla,
pán ma vzal... pán ma vzal...

A zvonieval tak, pokým nepomreli tí, čo ho našli a dovezli.

Pieseň o tkáčke

MILAN RÚFUS

*Spomienky ako plátno po lúkach rozvešiame,
aby ich slnko vybielilo.*

*A ľudia pôjdu okolo,
podobní mojej mame,
čo brodievala touto stráňou
so sukňou cudne podkasanou,
s kvetavou šatkou do tyla;
kým na záhumní šareli steblá žita,
s vedierkom sivým,
až do omdletia pracovitá,
lanové plátno kropila.*

*Raž päťdesiat ráz dozrela.
I dcéra už má dcérku.
Frkali rôčky odbité
jak glieda na vedierku.
Mesiac si líha na papradie.
A moja mama zasa pradie,
zas šúla báseň plátennú.*

*V marcový večer, až sliepky sedieť počnú,
zavrzga bidlo pesničku dlhoročnú
a nitelnice zastenú.*

*Na lúkach plátno kropia.
A zrazu tak sa zdá mi,
v tých vláknach čítam rozprávku
o detstve mojej mamy,
rozprávku clivú, smutno blízku
o detských nohách na strnisku,
do krvi zdretých po členky.*

*Rozprávku čítam, keď mamka zábudlivá
snáď v polospánku zaplietla do tkaniva
šedivé dievčie spomienky.*

Prečo kohút kikiríka tri razy za noc

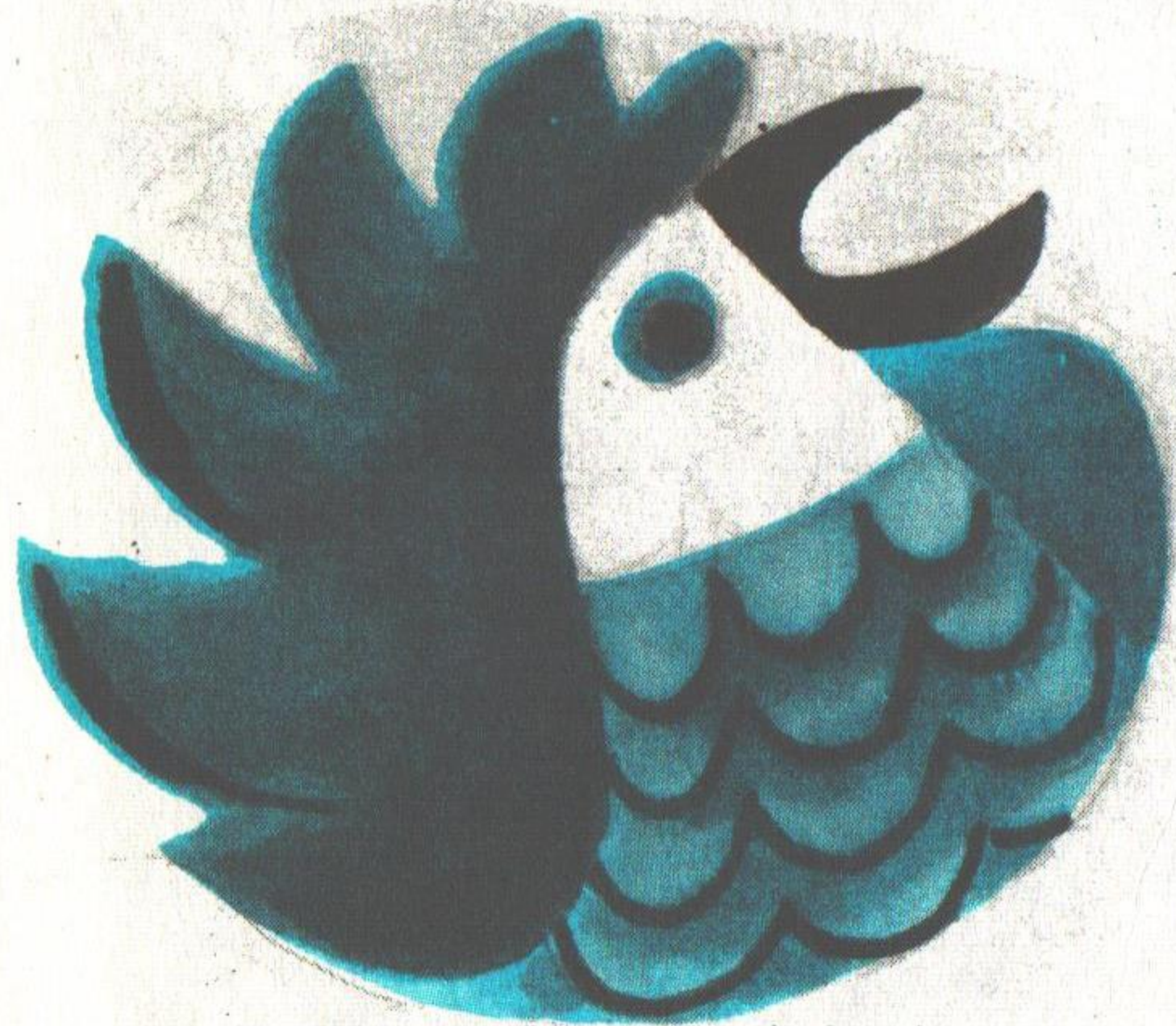
RUSKÁ LUDOVÁ ROZPRÁVKA

Kedysi dávno mal kohút krásny chvost. Dlhé, pestrofarebné perá vedel dokonca rozkladať a skladať ako vejár.

Pyšný páv, ktorý v tých časoch mal iba celkom obyčajný a krátky chvost, hovorí raz kohútovi: „Kamarát, buď taký dobrý, požičaj mi svoj pekný chvost. Pozvali ma na svadbu, nuž chcel by som mať na sebe niečo nové.“

Kohút sa ošival, ale keď páv neprestal prosiť a dušoval sa, že vypožičanú ozdobu do svitanja vráti, dal sa nakoniec prehovoriť.

Sedí kohút bez chvosta na bidle, čaká, vyčkáva, kedy sa priateľ vráti zo svadby. Hanbí sa pred sliapkami, ktoré si ho ukradomky prezerajú

a jednotaj si niečo šušajú. Istotne sa mu smejú. Preto kohút zakikiríka, nech sa priateľ ponáhľa domov.

Zaspali sliapky, driemoty premoh-

Môj milý Holmquist

VLADO BEDNÁR

Dnes prišiel otec z práce neskoršie. Z aktovky vytiahol fľašu na uhorky a v tej fľaši si tíško čušal rak.

Sklo fľaše zväčšuje ako lupa, v troške vody na dne čupí strašný tvor. Samé klepetá a fúziská, ani dotknúť sa ho nemôžeš, mohol by ťa poštipať. Treba sa s ním čo najskôr zoznámiť.

Napustili sme do vane studenú vodu, dali ju odstáť. Až potom sme vypustili raka a mohli sme ho obdivovať. Aj vám ktosi nahovoril, že rak chodí dozadu? Veľký omyl! Len čo sa dotkol dna, obehol vaňu normálnym poklusom vpred.

„Má pokazenú spiatočku!“ povedal brat Miško, veľký motorista a znalec všetkých formúl.

„Ako sa bude volať?“ spýtal sa otec a hneď navrhol: „Rak-pustovník!“

„Nie, Mišo! Ako ja!“ vykrikoval brat.

„Bude sa volať Holmquist, ako ten hokejový brankár, lebo má také klepetá ako on lapačku,“ povedal som a tak aj zostalo.

„A ako sa teraz budeme kúpať?“ starostila sa mama.

„Nehnevajte sa, ale ja sa ho bojím. Ani sa naňho nemôžem pozrieť!“

Márne sme jej vysvetľovali, že keď sa budeme kúpať, raka preložíme do umývadla a vaňu vydrhneme kefou.

„Koľko žije taký rak?“ pýtala sa.

„Najmenej stodvadsať rokov,“ žartoval otec. „Ale len v rozprávkach. V skutočnosti najviac takých osemdesiat.“

„Osemdesiat rokov bez kúpania!“ zhíkla mama. „To by vám tak bolo, chlapi naničhodní!“

Rak Holmquist si veselo putuje po vani, fúziskami ohmatáva cestu pred sebou, dvoma očiskami na stopkách nás ustavične sleduje. Okrem klepiet má kopu nôh s maličkými klepietkami. Nemôžeme sa s Miškom dohodnúť, koľko vlastne tých nôh má. Miško vie narátať do päť, hoci ešte nechodí do školy, preto tvrdil, že má päť párov. No to asi nie je pravda, lebo ešte ďalšie nohy má pod sebou ukryté, také celkom malé.

A chytiť sa nechce dať, aby sme mu ich zráтали. Až keď som mu podstrčil kefkou na zuby, mocne sa do nej zadrapil klepetom. Už-už som ho dvíhal z vody, keď sa pustil a čľupol nazad.

Ach jaj, s rakom sú väčšie starosti ako s hocijakou rozmazanou mačkou! Hneď v prvý večer sme s otcom museli ísť na ulicu hľadať veľký kameň. Keby sme mu nedali do vane ten balvan, rak by chodil dookola a mohla by sa mu zakrútiť hlava.

V prírodovednom krúžku, do ktorého prirodzene chodím, sa všetkým páčil a teraz u nás stále niekto zvoní, chalanov je plná kúpeľňa.

„A čo žerie, čo žerie?“ pýta sa každý, kto sa dozvie, že mám doma Holmquista.

Keby som na to vedel odpovedať! Lebo nechce žrať nič. Otec povedal, aby som mu dal surovú pečeň. Ani sa jej nedotkol. Skúšal som všetky možné jedlá, vrátane makových rezancov, no rak sa od každej potravy štítivo odtiahol.

„Daj mu upečenú žabu!“ poradila mi starká a spomínala na svoje detské časy.

Jej sa to povie. Upečená žaba! Ale kde ju ziať, keď teraz v celom meste nestretnáš ani obyčajnú, nie to ešte upečenú.

Vybrali sme sa za Lacom, vedúcim prírodovedeckého krúžku. Vypočul si, aké je trápenie s rakom, obliekol si kabát a povedal nám, že sa ide spýtať do výskumného ústavu, kde skúmajú všetky možné zvery.

O dve hodiny zazvonil u nás.

„Dávajú im pomleté hovädzie mäso,“ oznámil nám.

Vytriasol som z pokladničky všetky svoje úspory.

„Prosím si desať dekagramov hovädzieho,“ povedal som mäsiarovi.

li aj kohúta. O polnoci sa však zobudil a zakikiríkal. Čo ak ho už páv hľadá a nemôže ho potme nájsť?

Ticho. Premohli driemoty kohúta po druhý raz. Ale spánok je to nepokojný. Sníva sa mu, že páva po ceste prepadli zbojníci a ukradli mu požičaný chvost.

Kohút sa od strachu prebudil. Našťastie bol to iba sen. Ale pre istotu

sa predsa len ozve. Páv už musí byť na ceste domov.

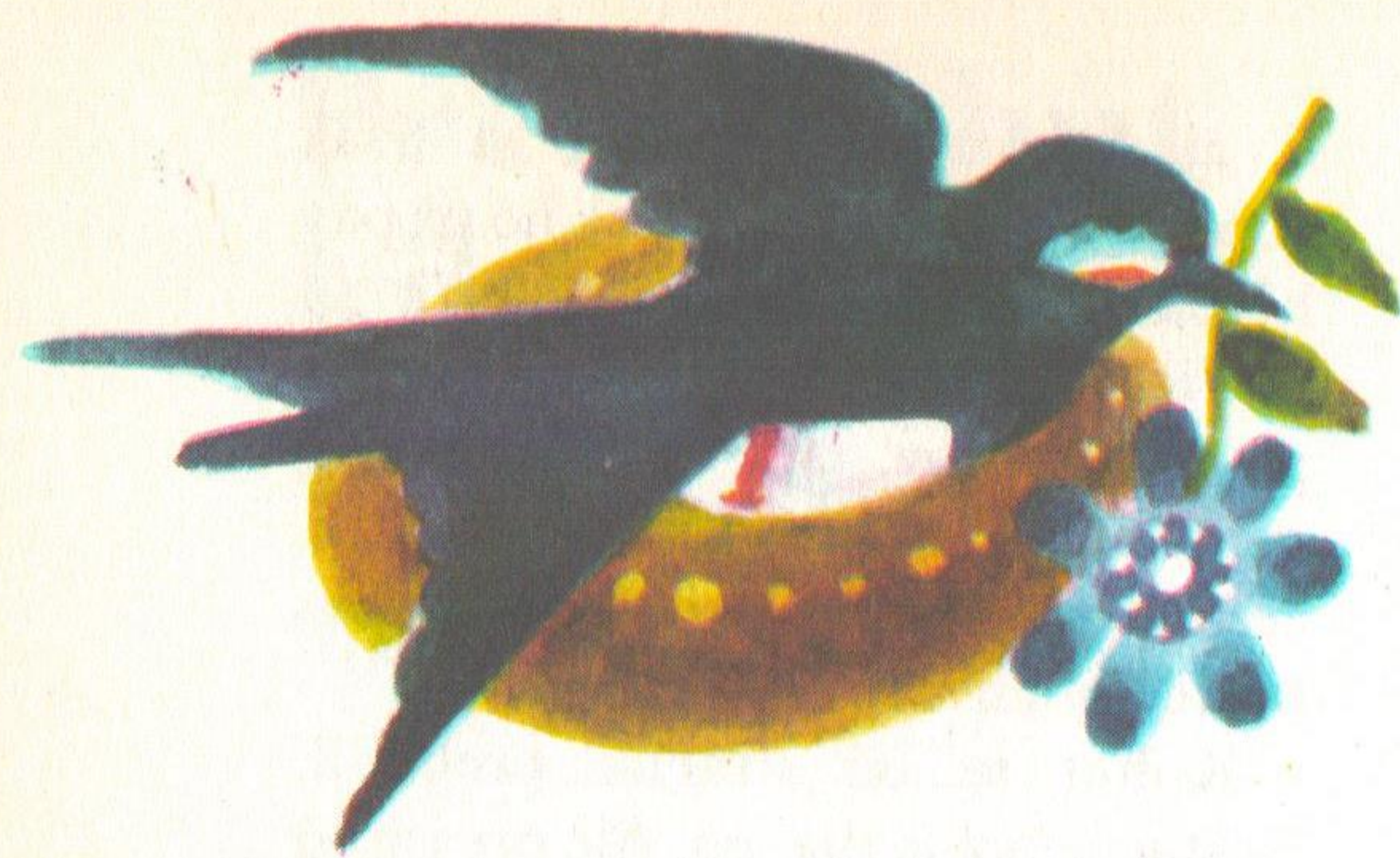
„Kikirikííí!“

Márne však kohút kikiríkal. Falošný páv si svadbu iba vymyslel, v skutočnosti utiekol do ďalekej džungle.

Ubehli roky, mnoho rokov, a kohútovi narástol nový chvost. No i tak nemôže zabudnúť na ten starý, ktorý mohol skladať a rozťahovať ako vejár. Preto odvtedy každú noc tri razy zakikiríka. Čo keby ho páv predsa len hľadal — nech ľahšie nájde k nemu cestu.

Prel. J. D.

Lastovičky

VILIAM HORNÁČEK

*Biele vtáčky v čiernych frakoch
nesú nám jar na zobákoch.*

*Každý kamsi zaletí
stavať hniezdo pre deti.*

*Rozprchnu sa po dedine:
do stodoly popri mlyne,*

*do maštale ku gazdovi,
do horárne k horárovi...*

*Najradšej však k starej mame,
kde sú domy maľované.*

Schovajičko

ŠTEFAN MORAVČÍK

*Ej, vajičko-schovajičko,
čože to dnu schováva?*

*Ťuki-ťuki,
puki-puki,
je tu hlávka pípavá,
žltá ako púpava.
Ahoj, kura!*

„Do polievky alebo na vyprážanie?“ zaujímal sa.
„Pre raka,“ vysvetlil som mu.

Keby ste vedeli, ako spôsobne rak je! Sláva, konečne že je! Keď som mu hodil pomleté mäso, Holmquist vypochoďoval zo svojho úkrytu a pustil sa do neho.

„Ľeda, ten sa má! Na jedenie má tri páry rúk či nôh. Zrúdnymi vezme jedlo do klepietok a podáva si ho dopredu k ústam. Celkom prednými rukami si vkladá potravu do úst. Slušne a spôsobne, neje pahltne, nemľaská, správa sa ako na návšteve.“

Po jedle sa pekne poumýva, celé telo, aj klepetá. Veď má na to toľko rúk! A keď už si poumýval aj všetky tie ruky a nohy, vybral sa na prechádzku. Dôstojne obišiel dva razy vaňu a stiahol sa späť do úkrytu odpočívať.

„Môj Holmquist žerie, no Laco hovorí, že mi beztak skape. Lebo tá naša voda z vodovodu je chlórovaná proti bacilom, a rak potrebuje čistú pramenistú vodu. V tom výskumnom ústave im ju dokonca prelievajú cez nejaké filtre.“

S chlapcami z krúžku sme išli autobusom na Železnú studničku a v kanvičkách sme priniesli domov vodu z potoka. No aj tá voda mala na povrchu masťné oká od nafty, lebo šoféri v potoku umývajú svoje autá.

„Ťažko je ulahodiť takému vzácnemu a navyše chránenému zverovi!“

Ráno o pol siedmej sme sa stretli všetci, celý krúžok aj s Lacom, na stanici. Išli sme motorovým vlakom do Plaveckého Štvrtka. Bolo nám veselo ako na výlete, celou cestou sme stvárali všelijaké smiešnosti, aj keď sme vystúpili a kráčali hore neznámou dolinou.

Tam, kde sa končí cesta, sme zastali. Potôčik si tu poskakuje zo skalky na skalku, krúti sa z boka na bok a vymýva hlboké kotly s jemným pieskom na dne.

„Toto je ten správny potok,“ povedal vedúci pri jednej takej hlbocinke.

Zložil som batoh z chrbta a vybral z neho uhorkovú fľašu.

Rozlúčil som sa s Holmquistom. Dal som mu ešte niekoľko rád do života a opatrne ho vypustil do hlbociny. Môj milý rak pomaly klesal na dno, rozhladol sa. Zakýval fúzmi na rozlúčku, odrazu prudko švihol chvostom a pospiatky vletel do tieňa pod skalu.

„A predsa má spiatocku!“ povedal som víťazoslávne.

Vracali sme sa dolinou a obzerali sme sa za rakom. Vlastne sme išli až do dediny pospiatky, bola z toho veselá hra. A ešte v autobuse sme si sľúbili, že Holmquista pôjdeme na jar navštíviť.

Mama doma vydrhla vaňu práškom a zahľadela sa oknom do tmy:

„Uh, aká tma! Ktovie, čo tam robí ten náš rak.“

Podľa toho som vedel, že aj ona si ho obľúbila. Keby nebola taká dospelá, iste by mu na zimu uštrikovala teplý šál.

Prší

FRANTIŠEK HRUBÍN

*Poobede drieme dom,
ktosi chodí pod oknom.*

*Daždík cupká, klope, strieka,
nevpušťaj ho do domčeka,*

*veď má nohy od hlíny,
zamaže nám periny,*

*dlážku tiež, no pozri, tato,
že má nohy samé blato.*

Prel. MILAN RÚFUS

Nad hlbinou

JAN ČAREK

*Svit mesiaca, voda tichá
a v tej vode žaba vzdychá:
„Strieborný môj mesiac, čuj,
chvílku mi len podaruj,
poď sem k vode, som tak sama,
láska k tebe umára ma.“*

*Mesiacik sa uklonil,
nad vodou sa naklonil,
jak strieborný princ tam stál
a nežne ju pobožkal.*

Prel. MIROSLAV VÁLEK

Darček od mora

JÁN ULIČIANSKY

Len si pomyslíte, koľko je na svete morskej vody. A predsa sa z nej každému neujde. Napríklad mne. Chodil som kade-tade, ale pri mori som ešte nebol.

Práve som si začal púšťať vodu do vane, keď zazvonil Cyril.

„Hádaj, čo ti nesiem od mora?“

„Mušle.“

„Nie.“

„Korytnačku.“

„Nie! More.“

„More?“ začudoval som sa.

„Na mori je najkrajšie more,“ poučil ma a vytiahol z vrečka fľašu od Coca coly. Bola v nej obyčajná, trochu špinavá voda.

„Mama mi nechcela dovoliť, ale ja som schoval fľašu do auta pod sedadlo,“ pochválil sa.

„A je to naozajstné more?“ opýtal som sa nedôverčivo.

„Naozajstné.“

„A čo si s ním počnem?“

„Niekde ho prelejeme.“

Bezradne som sa poobzeral okolo seba. Ponúkol som mu pohár od horčice.

Cyrl sa urazil.

„To je na kávu alebo na puding.“

Otvoril som čerešňový kompót a s chuťou sme ho zjedli. Chcel som preliať more do fľaše.

„Nie, ani to nie je dobré miesto.“

Odmietol aj termosku a sífónovú fľašu. Dokonca i krištáľovú vázu.

„Vylejeme ho do vane, aby si sa mohol okúpať,“ poradil mi Cyril napokon.

Potešil som sa, že mi more nebude v byte prekážať.

Porozprávali sme sa ešte o lodiach, autách a o zmrzline. Potom sa Cyril zdvihol, lebo chcel ísť k Judite. Aj pre ňu mal darček. Neopovážil som sa opýtať, aký.

Len čo odišiel, pribehol priateľ:

„Mám lístky do kina, o chvíľku sa začína!

Dávajú nový slovenský film More, láska moja.“

Videl som, že dnes sa už mora nezbavím. Šli sme.

Film bol naozaj krásny. Diváci ho veľmi prežívali a boli takí napätí, že si ani nevšimli, ako im voda tečie na päty. Nebol by som si to všimol ani ja, ale v polovici filmu okolo mňa preplávala moja obľúbená kefka.

Prestal som sledovať film a začal som premýšľať.

Čo je v kine?

Zubná kefka.

Ako sa sem dostala?

Priplávala.

Ako?

Po vode.

Kde je voda?

V mori.

Kde je more?

V mojej vani!

Vstal som, chytil kefku a potichu, aby voda veľmi nečľapkala, vyšiel som z kina. More tieklo dolu ulicou.

Utekal som proti prúdu k nášmu bloku a pripojil som sa k záchranným prácam.

„Neviete náhodou, čo sa tu stalo?“ pýtala sa ma nejaká pani, ktorá plávala vedľa mňa.

„Ale áno. Zabudol som zavrieť kohútik.“

„To sa stáva,“ povedala a odplávala.

Pri odstraňovaní škôd, maľovaní bytu a sušení kobercov mi pomáhal Cyril. Namiesto mora prázdninového mal som len more roboty.

Cyrl bol smutný a mal pocit veľkej viny.

„Nič to, Cyro,“ povedal som. „Aspoň vidíš, že nemožno horu presadiť do črepníka a more preliať do vane.“

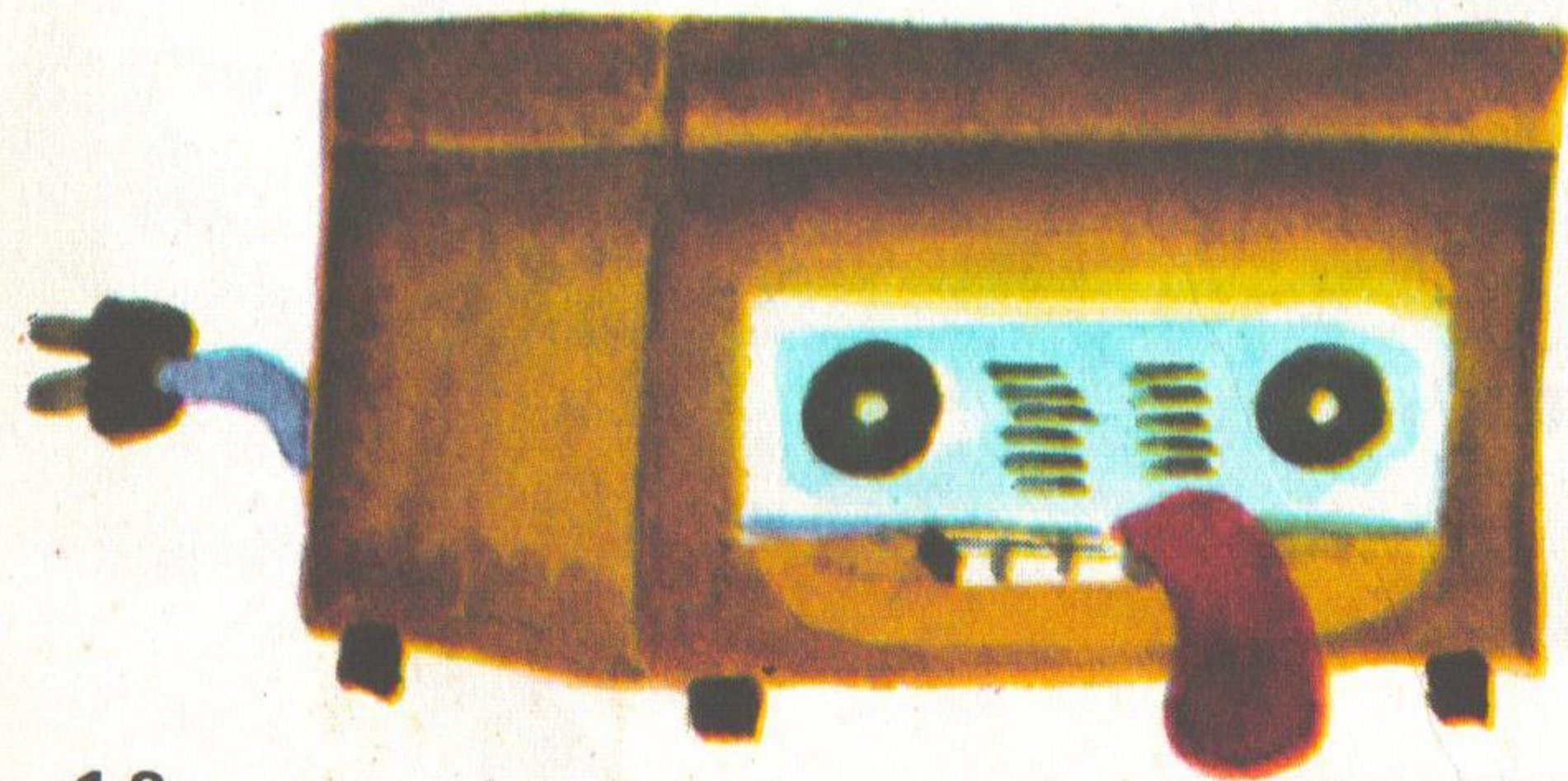
Ako sa opravuje rádio

JÁN ŠTRASSER

Rádio, čo mi hralo,
stratilo včera reč.
Aby ma dohnevalo,
aj muzika je preč.
Mlčí si. Ako ryba.
Sedí v ňom pani chyba.
tichučko ako myš.
Neveríš? Uveríš!

Bežím k telefónu. Krútim jedno z čísel:
„Haló! Je tam opravovňa porúch?
Ide, prosím, o hudbu a o ruch.
Rád by som bol, keby okamžite prišiel
odborník, čo opravuje zvuk.
Z rádia mi nejde ani muk!“

O hodinu ktosi prenikavo zvoní.
Otváram a pretieram si oči.
„Kto si? Smelý Zajko na slnčovom koni?
Zlatá priadka v lietajúcom koči?“

12

Je to človek. Nie je z prózy ani z básne.
Je to človek. To je nesporné a jasné.
V rukách ihla, nožnice a niť.
Hovorím si: „Ale nech ma parom...“
Nechce sa mi vlastným okuliárom
uveriť.

Kto to vošiel ku mne pod škridlovú strechu?
„Dobrý deň. Som majster krajčírskoho cechu.“

„Nehľadajte v tom,“ vraví, „triky,
nechcem vás dlho napínať.
Aj rádio je na gombíky,
aj rádio sa zapína.“

„Ako?“

„Predsa ako sako.
Pravda, iba také, čo je vlnené,
aby mohlo nastať správne vlnenie.“

„Ale ako nájsť tú správnu vlnu?“

„To je problém? Ved ich máte plnú
plnučičkú skriňu.
Akú chcete? Dlhú? Krátku? Strednú?
A či dáku inú?“

„Dovolíte? Vyberiem si jednu.“

„Vyberte si z vašej skrine sveter.
Máte ich tam celý rad.
Stačí jeden vypárať.
Zo svetra sa ihneď stane éter.“

Zájdite ku mne, deti!
Mám hudby plný dom.
Ďalšia a ďalšia letí
ku mne tým éterom.
Rádio všetkých pobaví,
a také nemá nik!
Zbytočné boli obavy.
Krajčír bol odborník.

Malé hrdinky

BRANISLAV HONEC

Konečne zmizli aj posledné fliačiky snehu.
Lúka sa pokryla fialovým pokrovcom šafranov.

Vybrali sme sa s triedou k rybníku. Len čo sme k nemu prišli, vítali nás maličké žabky. Kopa žabiek. Inokedy, keď sa v blízkosti niekto zjaví, voda pri brehu sa sčerí, akoby odspodu vystrekli horúce pramienky. To sa opatrne žabky dávajú na útek. Ale teraz sa správajú akosi čudne. Vôbec si nás nevšímajú.

Deti sa rozprchlili okolo brehov. Niektoré pozorujú žabky, iné sa zas hrajú na schovávačku.

„Súduh učiteľ, podte sa pozrieť,“ volá na mňa chlapec z kľbka pri brehu.

„A čože tam máte?“

Rozruch spôsobil Paľko. Našiel si v tráve malú paličku. Čupol si k brehu a začal ňou šibkať po vode. Okolo práve plávala žabka. Zrazu prudko zmenila smer: rovno k paličke. Paľko od strachu vyskočil. Takú smelú žabku ešte nikdy nevidel.

Potom sme to skúsili s inými žabkami. Všetky sa správali rovnako čudne. Najprv zo všetkých síl plávali k paličke, ale keď ju dosiahli, stratili o ňu záujem. Žeby si paličku s niečím mýlili? Alebo to narobila jar. Možno práve teraz majú bojzlivé žabky teplejšiu krv ako zvyčajne, a tak sa z nich stávajú maličké hrdinky.

13

Teliatka Vladko a Katka

JOZEF PAVLOVIČ

Mamička kravička mala dve teliatka: Vladka a Katku. Zlaté to boli deti, mama nemala s nimi nijaké starosti. Aj dnes tridsiateho augusta sa šli samy pásť k lesu.

„Hádaj, aký je dnes deň?“ skúša Katka Vladka. A pretože Vladko hľadá ako teľa na nové vráta, Katka zaňho aj odpovie:

„Naša mamička Ružena má dnes meniny.“

Takýto mimoriadny deň sa nezaobíde bez kvetov. Hneď sa plnou parou pustili do toho. Tu odtrhli nevädzu, tam sedmokrásku, tuto zvonček, tamto stračiu nôžku, tu zase vlčí mak, tam zase kúkoľ.

Hľadia teliatka na svoje dve utešené kytice, hľadia, očami ich hľadia. Vladko povie sladko:

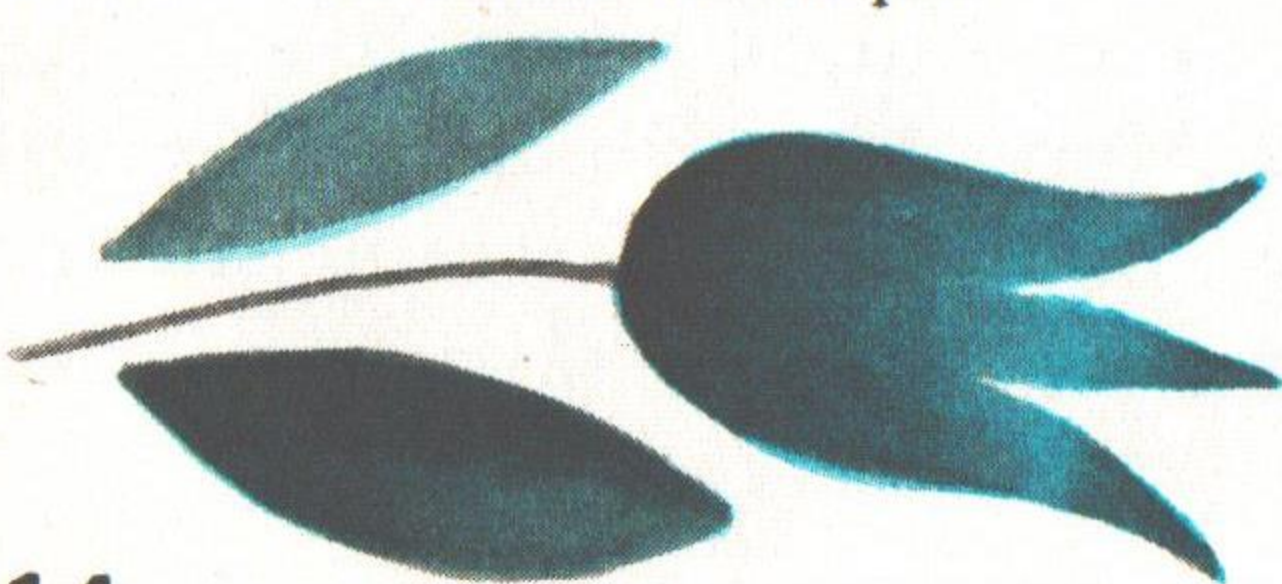
„Hneď ich zanesieme mamičke, joj, tá bude prevrapená!“

Kráčajú teliatka vzorne jedno za druhým s veľkými kyticami za chrbtom. Prvé teliatko začína trápiť hlad, lebo pre kyticu sa celkom zabudlo pásť. A druhé je na tom ešte horšie, od hladu ani nevidí. Nevedelo, že to, čo mu tak náramne chutilo, nebola čerstvá ďateľina, ale Kátkina kytica.

Cestou Vladko Katku predišiel. Ani Katka od hladu nevidela, že to, čo zjedla, nebola voňavá trávička, ale Vladkova kytica.

„Mamička, mamička, pozri, čo ti nesieme!“ kričia teliatka cez plot. A matka im beží otvoriť vrátka a Katka s Vladkom natrčia k nej holé stopky.

„To je teda naozaj prevrapenie,“ povie mamička kravička rozpačito. A Vladko s Katkou hľadia ako teľa na nové vráta a nič nechápu.

Pecúšik

MARIANNA GRZNAROVÁ

Zobudil sa v noci Pecúšik. Odkopol popolavú perinu a poľho na vandry.

V peci bola tma. Zaprel sa do železných dvierok rukami a ani si ich nezačiernil, bo sám mal dlane ako žúzoľ a celý pripomínal uhoľného čertíka — rozčuchaný, s tlejúcimi iskierkami v očiach.

Vyskočil z pece na dlážku. Lenže bolo to vysoko. Dopadol na chrbát. Leží horeznačky a kopcuje nohami. A z drevenej dlážky začal stúpať prúžok dymu. Pochytila gazdiná z kúta brezovú metlu:

„Ešte by si mi dlážku spálil,“ vraví. A vymietla ho na priedomie.

Cupol Pecúšik zo schodíka, sadol si a začal sa oprášovať. Uhládza si dlaňami strapaté vlasy a teší sa, že je teplý deň.

„Najhoršiu cestu mám za sebou,“ raduje sa a poskakuje na priedomí.

„Ešte by si nám stavenie podpálil,“ zahromžil nad ním gazda, podobral ho na lopatu a ta ho pohnal preč.

Ocitol sa Pecúšik na smetisku, a ani sa nepoudieral, lebo dosadol do mäkkého.

„A veď mi je tu dobre,“ potešil sa a obzeral si sliedky.

„Ešte by sa mi chvost od teba chytil, to tak!“ rozkričal sa na Pecúšika kohút, preč ho narichtoval.

Zapadol Pecúšik na lúke po krk do trávy, ale hneď sa zviechal, urobil kotrmelec, rád bol, že sa dostal z dediny. Už už chcel privoňať k ďateľine, keď mu dievky zahatali cestu.

„Tájdi, bo nám ešte seno vypáliš!“

Predral sa Pecúšik na strnisko. Zle sa mu šlo, na bosé nohy ho pichalo. A ženci doň:

„Prac sa! Teba nám tu netreba!“

Utekal Pecúšik skryť sa v hore, a keď sa presvedčil, že ho nenahánajú, vystrel sa pod plávkou, sťažka oddychoval. Nachytil ho horár a vylial naň za čapicu vody.

„To tak! Ešte horu podpáliš!“

Bežal Pecúšik umokrený, vodu zo seba striasal. Drkotal uhľíkovými zubami. Vrátil sa celý vychladnutý, prezimený do pece. Poprikryval sa popolavou perinou, že mu z nej len strapaté vlasy a iskierky v očiach trčali.

„Načo sú mi vandry?“ povedal si. „Ba veru doma mi je len najlepšie.“

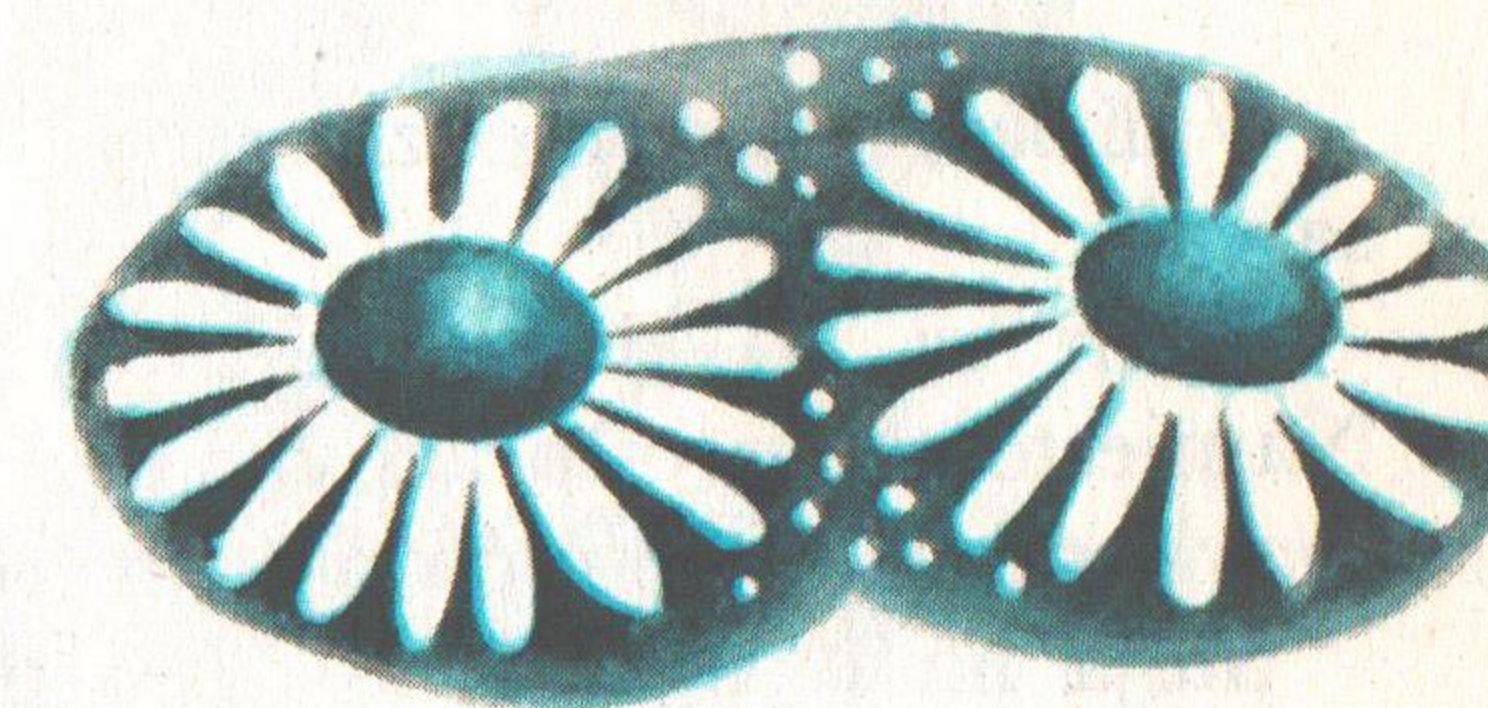

ELENA ČEPČEKOVÁ

Margaréty

Čo sú to v poli za baletky?
Rozkvitli biele margarétky.
Sukničky v rose prané,
jagotom vyšťvané.
Pri hudbe vánku
celý deň tancujú
prehýbanku.

Keď zavriem oči,
v každom sa točí
biely roj ako v zrkadle.
Chcem si ich na noc
pod viečka chytiť,
budem sa potom v posteli cítiť
ako v nádhernom divadle.

Rozkvitnutá čremcha

Nebo je obrus belasý.
Do jeho rožka sadla si
kytica kvetov,
čremcha operená.
Keď budem veľká
a bude zo mňa žena,
každý deň vedľa chleba
budem klásť kúsok neba
a konár bielej čremchy.
A toto celé zazdá sa
ako zástava belasá
s holubom bielym na okraji.
Zasadne slnko ako v máji
za náš stôl.

Kľúče od mesta

BRATISLAVSKÁ ROZPRÁVKA

KAPITOLA SIEDMA,

v ktorej cengá

zvonec, hoci ešte nie je koniec

Valí sa voda pomedzi brehy, luna za lunou sa valí...

Kam sa to dostali Martina s Ivkom? Namiesto ponurej pracovne s téglikmi a skúmavkami je okolo nich plno svetla.

Stoja na moste a pod nimi plynie Dunaj. Slnce visí na samom prostriedku neba a máča si vlasy v dunajskej vode. Rieka sa ligoce, akoby bola poliata zlatom.

Starodávna parolod' s vlekom sa namáhavo šinie proti prúdu.

Dychčí ani staré koryto, potešil sa Ivko. Prestrčil hlavu pomedzi tyčky zábradlia a dychtivo vyvaľuje oči.

Martina sa rozhliada okolo seba. Kde sú a v ktorom čase? Nepoznáva túto Bratislavu, hoci sa nedá povedať, že by nebola pekná. Biele domy s beláskavými strechami obrubujú nábrežie. Týčia sa veže i vežičky a pod nimi je plno strešných oblôčikov s podareným menom vikier. Ale hrad aký je spustošený! Po streche ani pamiatky! Obloky deravé. Štyri začadené veže trčia dohora ako nohy prevráteného stola. Pozrie Martina na druhé návršie, no pravdaže! Slavína nikde, ani veží televíznych vysielaciek — to všetko je ešte kdesi v budú-

nosti. Ale hodiny! Pravdaže, tie hodiny veľké ako skriňa!

„Prosím vás,“ oslovila paniu v širokom klobúku so slnečníkom nad hlavou.

Pani si ju premerala od päty až po hlavu a precedila štítivo:

„Nooo?“

Ruky a tvár mala ani z porcelánu, starostlivo chránené pred slncom.

„Ďakujem, nič,“ povedala Martina, lebo sa jej dotkol pohrdavý tón.

Pani spravila pch!, zdvihla bradu a odcupkala drobným krokom.

Koho by som sa spýtala? hľadá Martina po

ľuďoch. Azda tejto panej. Nie je taká nóbl a vyzerá vlúdne.

„Dobrý deň,“ pokročila jej do cesty. „Prosím vás...“

„Áno?“ riekla pani vyčkávavo:

„Prosím vás, vraj tu má ktosi hodiny veľké ako skriňa. Viete dačo o tom?“

„Také veľké? Počkaj... Ale nie, nie... Najlepšie bude, keď sa opýtaš v hodinárskom cechu.“

„A to je, prosím, kde?“

„Predsa na Michalskej. Tam, čo visí nad bránou hodinový kľúčik. A počuj, načo hľadáš tie hodiny?“

Našťastie si Martina nemusela vymýšľať odpoveď, lebo v tej chvíli zaznelo cenganie. Skoro ako keď sa rozcengá električka alebo rozdrnčí telefón. Ale kdeže by sa tu vzala električka! Alebo telefón!

Most je napodiv prázdny, stojí na ňom len Martina a trošku povyššie Ivko. Ako prikovaný sleduje blížiacu sa loď.

Nepohlo sa čosi pod nohami? Tá cesta? Či vlastne ten most?

„Ja-ja-jajajáj!“ zvrieskol Ivko, ani čo by mu prsty pricvikli. „Martina, pomoóóc!“

Most sa na najvyššom klenutí rozopol a obe polovice sa začali od seba vzdal'ovať. Na

samom kraji sa Ivko drží zábradlia a kričí z plného hrdla.

Martina vybehla ako blesk, schytila ho za ruku a vliekla dolu, že sa takmer nedotýkal zeme.

Keď dobehli na chodník, sotva lapali dych.

„A či ste vy nepočuli cengat?“ oboril sa na nich furman, ktorý tam na ceste naprával koňovi postranok. „Keď zacengá, ber sa z mosta, inak sa so životom zahrávaš!“

„A prečo sa ten most rozopína, ujo?“

„Prečo, prečo! To dá predsa rozum! Aby popodeň mohla prejsť loď!“

Krátkou uličkou sa Martina s Ivkom dostali na veľké priestranstvo. Toto by mohlo byť naše Hviezdoslavovo námestie, myslí si dievča. Ktovie, ako sa volá teraz?

„Predsa Promenáda,“ odpovie ochotne starý pán, ktorého sa spýtala. „Azda nevieš, čo je promenáda?“

Čože by to Martina nevedela! Promenáda je korzo, miesto podvečerných prechádzok.

Veru by bolo zaujímavé vidieť, ako sa tu

večierkom roja paničky a slečinky v dlhých perkálových sukniach. A šviháci v slamených klobúkoch s kostenými paličkami v ruke. Ako promenáda zuní vpravou a smiechom, klepotom podpätkov a šuchotom hodvábu. Od Morového stĺpa na Rybnom námestí až po tamtú ťažkopádnu budovu, čo stojí na mieste dnešného Slovenského národného divadla. I vtedy to už bolo divadlo, lenže nie slovenské, ale nemecké. A tuto, chrptom k Dunaju — či ho vidíte? Hostinec K zelenému stromu, najparádnejší prešporský hostinec. V našich časoch stojí na jeho mieste hotel Carlton, väčší a honosnejší. Ale i tento je pekný, veruže je!

Práve z neho vyšiel vrátnik v livreji: na pleciach má zlaté šnúry a na kabáte gombičiek ani naťahovacia harmonika. Zastal pred vchodom a zapískal na píšťalke raz a ešte raz.

V tej samej chvíli prihrmel z blízkeho stanovišta fiaker s dvoma koňmi. Fiakrista úctivo pozdravuje a vrátnik sa ukláňa panstvu, ktoré vychádza z hostinca.

„Na Železnú studničku,“ prikazuje okrúhlastý pán so zlatou reťazou na bruchu.

Dve dámy v širokých klobúkoch, biele ani z alabastru, sadajú na sedadlo prikryté strieškou a packami v bielych rukavičkách až po lakte kývajú pánovi, ktorý ostal pred hostincem. On, žiaľ, nemôže ísť na výlet, má dôležité obchodné rokovanie.

Zacvakali kopytá na kamennej dlažbe, zhrmotali kolesá.

A vrátnik už poznovce stojí pred vchodom a zapískne na píšťalke — raz! Prihrmí fiaker s jedným koňom. Čo rozkážete?

Ivko by sa prizeral aj neviem dokedy. Fiakier s koňmi, to je veru čosi inšie ako auto! Keby mal takého koňa, mohli by mu byť všetky autá ukradnuté. Sedel by si na kozlíku a držal v rukách liace, c-c-c-c!

Ale Martina ho ťahá ďalej. Hodiny veľké ako skriňa jej neschádzajú z mysle. Musia sa dostať na Michalskú, k hodinárskemu cechu. A týmto priechodom si skrátia cestu.

Píše MARIA ĎURIČKOVÁ

(Pokračovanie)

ILUSTRUJE MIROSLAV CIPÁR

Kedy plače muž

ONDREJ SLIACKY

Sedel som v kuchyni a nezmohol som sa na slovo. Vedel som, že by som mal vstať a povedať mame, že tých dvadsať korún som vzal ja, nie starý otec, ale nohy som mal akoby vrastené do zeme.

„Ani som sa ti ich nedotkol,“ ticho sa bránil starý otec.

„A kto? Kto potom?“ rozčúlene naliehala mama.

Stáť som, temer som prestal dýchať, pretože starý otec vedel, že som tie peniaze vzal ja.

„Čo to robíš?“ spýtal sa, keď vošiel do izby a zazrel ma za maminým stolíkom.

„Beriem si peniaze,“ povedal som a začal som sa hrnúť von dverami.

„Počkaj, počkaj,“ chytil ma za plece. „Ako to, že berieš?“

„Rozbil som okno.“

„V škole?“

„V škole nie. V družine.“

„A to si nevieš pýtať?“ namosúrene zamrmlal.

„Veď si nebol doma,“ ohradil som sa.

„Keď príde mama, tak jej to napomeň,“ dodal a len tak, aby sa nepovedalo, ma potiahol za ucho.

Vážka

PAVOL ŠTEFÁNIK

*Za slnečnej horúčavy
váži vážka steblo trávy.
A steblo si ťažká,
že je ťažká vážka.*

*Na jazierku blízko člnu
váži vážka lesklú vlnu.
Nik však neprichodí
kúpiť vlnu z vody.*

*Preto vážka radšej lieta,
bzúka chodničkami leta,
že chce predať vážky.
Nedbá na prekážky.*

Slivka

LUBICA MALÍKOVÁ

*Ako páv má sto modravých očí.
Hľadiš do nich celý zmámený.
Hodiš po nich čiapku, slivka skočí.
Viem, ty máš rád také zámeny.*

*Čože tvoja mamka varí, skrýva
každý rok, keď leto dohára?
Sladké slivky v malých akváriách.
Ty ich v zime lovíš z pohára.*

Bolo raz jedno námestie

HANA DOSKOČILOVÁ

„Čo si tu počneš sama, Eliška, ak ti tety odídu do kúpeľov?“ spýtal sa lekárnik Dolínek. Veselo pritom na ňu zažmurkal cez zlaté okuliare a Eliška v tej chvíli zabudla na trápenie s mamičkou.

Vôbec netušila, že sa tety niekam zberajú.

Ale bolo by to úžasné.

Bežala domov, len sa jej prášilo za päťami.

„Nemôžeme opustiť dieťa,“ práve bedákala teta Anežka.

„Zostane celkom bez pomoci,“ pritakávala jej teta Lucia a obe usedavo plakali.

„Len choďte, netrápte sa o mňa,“ povedala rýchlo Eliška.

Nech rozhodne otecko!

„Nech rozhodne otecko,“ vyhlásili tety, a tak sa čakalo na otca Kráľa.

Prišiel ako zvyčajne s nákladiakom a Elišku nesklamal.

„Kúpele sú pre zdravie a zdravie je najdôležitejšie,“ povedal tetám.

„Vytrepal oblok a bolo treba zaň zaplatiť. Nuž si zobral,“ počul som hlas starého otca.

„Vymýšľaš si!“

„Akože vymýšľam?“

„Vymýšľaš!“

„Veď som ho videl,“ zvýšil hlas starý otec.

„Nepovedz,“ zlomyseľne odsekla mama. „A môžem sa ho spýtať?“

„Prečo nie,“ odvetil starý otec a hneď nato vošiel do kuchyne. „Poď do izby!“ povedal. „Tak hovor, ako to bolo!“ vyrútil sa na mňa.

Ešte som ho takého nikdy nevidel. Triasli sa mu ruky i brada. Oči mal rozšírené a celý bol akýsi iný. Cudzí.

„Tak vrav!“ skríkol.

„Nerozumieš?“ zvolala aj mama, hoci som cítil, že to ani tak nekričí na mňa ako na starého otca.

Neviem prečo, ale mama starého otca nemá rada. Keď nám poštar priniesol list, v ktorom nám starký písal, že príde načas

k nám, mama najprv zmeravela a potom sa bezmocne rozplakala.

„Ty sa hneváš, že príde starý otec?“ spýtal som sa jej prekvapene.

„Nie,“ odvetila. No ja som vedel, že nehovorí pravdu, pretože mama plače iba vtedy, keď má pre niečo poriadnu zlosť.

Ale ten deň, keď k nám prišiel starý otec, už neplakala. Obliekla si dokonca nové šaty a pripravila slávnostnú večeru. Ba dovolila mi, aby som si trošku chlípil z jej vínového pohára.

„Hneváš sa, že som prišiel?“ spýtal sa jej po večeri starý otec.

„Čo ti to zišlo na um,“ odvetila mama a položila pred neho škatuľku amerických cigariet.

Starý otec vzal škatuľku, poprezeral si ju zo všetkých strán, ovoňal, a keď ju kládol naspäť na stôl, povedal:

„Nežiješ si teda zle.“

„Tak obyčajne,“ povedala mama, ale vôbec to neznelo presvedčivo. Zbadala to i sama, preto hneď dodala: „Nemôžem si sťažovať. Naozaj, kúpila som chatu so záhradou.“

Starý otec zamyslene pokýval hlavou a potom si vybral z vrečka takú celkom obyčajnú škatuľku cigariet.

„Ja ibaže každý hosť — tri dni dost,“ povedal po chvíli a zapálil si.

„Prosím ťa, otec,“ ohradila sa mama. „Aspoň mu bude veselšie,“ pozrela sa na mňa a celkom figliarsky sa usmiala.

„A ja som sa bál, že...“ povedal už akosi ináč starý otec. „Iba či ma chce aj domáci pán?“

„Malá sa bez vás pár dní zaobíde. Poprosím Sýkorovcov, aby na ňu dozreli.“

Eliška horlivo súhlasila — a bolo rozhodnuté.

Teta Anežka s tetou Luciou si zabalili dva kufre, vyplakali sa do tuctu vreckoviek a odcestovali lokálkou ešte pred svitaním.

V nedeľu večer dal Eliške zbohom aj otec Kráľ a doma zostalo iba okno, ktoré hľadelo na námestie.

Celý prvý ročník

Celý prvý ročník teraz závidí Eliške. Že všetko môže a nič nemusí.

„Keby som bol doma sám, vôbec by som sa neumýval,“ povedal Pepík.

„Ja by som jedla salámu bez chleba,“ vzdychla si túžobne Boženka. A Víťa zasa sníval, ako by od rána do večera púšťal rádio:

„Naplno a samé pesničky.“

Eliška im naschvál nič nevyvracia, no doma nevie, čo skôr. Musí stihnúť kopy práce.

K Sýkorovcom chodí len na obed a niekedy za Andulkou poradiť sa. Napríklad vtedy, keď nevie, ako vyprať z trička slivkový lekvár.

Príma, Eliška!

„Príma, Eliška,“ pochválil ju otec Kráľ.

Tentoraz sa vrátil o deň skôr, tety

sa im do ničoho nemiešali, iba večná škoda, že to tak rýchlo ubehlo.

Budúci týždeň sa už vydaril menej.

Hneď v pondelok začali Elišku bolieť uši, a tak či chcela, či nechcela,

musela bežať na stredisko a odtiaľ do lekárne.

A navyše pán Dolínek mal dovolenku.

Odcestoval k dcére do Pardubíc a namiesto neho sa za pultom natriasala chlapčenská hlava. Pískala si a vôbec nevyzerala na to, že by nejakej chorobe rozumela.

Zoznámenie s Pavlínou

Zoznámenie s Pavlínou sa skončilo zle.

„Ujo, viete urobiť obklady na uši?“ spýtala sa Eliška.

Nič zlé tým nemyslela, ale starké Havelkové, ktoré medzitým vošli do lekárne sa zadúšali od smiechu.

Chlapec za pultom očervnel. Vtedy Eliška spoznala, že je to slečna, ale bolo už neskoro.

„Nie som tu nikomu pre zábavu. Ukáž recept,“ namosúrene povedala

„Chcem, chcem,“ vykrikol som ako malý. A vôbec som sa nerobil. Naozaj som mal radosť, že starý otec prišiel. Vie rozprávať strašne zaujímavé veci a do všetkého sa rozumie.

„Budeš spať so mnou, dobre?“ poponáhľal som sa s jeho ubytovaním, pretože som chcel, by som sa s ním mohol každý večer rozprávať dlho do noci.

„Kdeže,“ pochopila môj úmysel mama. „Starký bude bývať v malej izbe,“ rozhodla.

„A veď je tam haraburdie,“ namietal som.

„Haraburdie?“ nechápal starý otec.

„Sú tam lyže, vysavač a ešte dačo,“ povedal som.

„Treba to iba trochu poukladať,“ povedala mama. „Starému bude najlepšie samému. Pravda, otec?“ obrátila sa na starého otca.

„Hm,“ pousmial sa starý otec, ale bolo vidieť, že to urobil akosi silene.

„Ále,“ zatiahol som.

„Už som povedala,“ rozhodla mama. „A teraz umyť a spať. Musím sa so starým otcom ešte o všeličom porozprávať.“

Aj zaspal som, a ešte boli hore. Ale ako ubiehali dni, mama sa so starým otcom rozprávala čoraz menej. Po týždni hovorila s ním, iba keď sa jej na niečo spýtal.

Inokedy keď sa vrátila z kancelárie, vždy sa chvíľu so mnou porozprávala. Teraz iba bez slova položila nákupnú tašku na stôl, zmraštila tvár a začala otvárať okná na celom byte.

„Zas je tu ako v krčme,“ dudrala a búchala dverami.

Keď má mama zlú náladu, veľmi sa jej bojím. A najhoršie je, že to na nej okamžite poznám. Dokonca ešte má prísť iba domov, a ja už viem, že sa celý večer nebude so mnou rozprávať. Vtedy sa celý rozklepem, roztrasú sa mi ruky, nemôžem sa ani učiť, ani čítať.

Odvtedy ako je u nás starý otec, je mi takto stále. Vlastne stále nie. Lebo kým nie je mama doma, je mi so starým otcom celkom práma. Ja mu hovorím, čo bolo v škole, on mi zas rozpráva o sebe alebo o tom, ako bola mama malá a ako ju neraz musel vyťat prútom.

Ale teraz jej nepovie jediné priečne slovo. Vo všetkom ju poslúcha, a keď sa mama hnevá, tak sa radšej utiahne do izbičky, aby jej nebol na očiach.

Teraz je však celkom iný.

„Tak povedz, ako to bolo!“ opäť skričal na mňa.

„Ja... ja...“ zajachtal som.

„Tak vzal si tie peniaze alebo nie?“ nedala mi dopovedať mama a bolestivo ma schytila za bradu. Podvihla mi ju a uprene sa mi zadívala do očí.

V tom okamihu som sa jej strašne zľakol. V očiach mala čosi zlé, hrozivé, od čoho som celý zmeravel.

„Nie... ja nie,“ zrazu som počul, ako niekto druhý hovorí mojimi ústami.

„Čože?“ povedal s úžasom starý otec. „Ty že nie?“

„Nie... ja nie,“ zajachtal ten druhý vo mne ešte raz.

Starý otec už nepovedal nič. Iba sa odrazu celý akoby zlomil, nahrbil a ťažkými, šuchtavými krokmi odišiel z obývačky.

Tú noc som dlho nemohol zaspáť. Ustavične som sa prehadzoval z boka na bok, bolel ma žalúdok aj hlava. Až keď som sa rozhodol, že ráno poviem mame pravdu, cítil som, ako zaspávam.

Prebudil som sa unavený, malátny. Ale i tak som okamžite vyskočil z postele a rozbehol som sa k starému otcovi. Prudko som otvoril dvere a zmeravel som. Izbička bola prázdna. Skriňa, v ktorej mával starý otec svoje veci, bola vyprázdnená, kufor chýbal.

Neviem, ako dlho som tam nepohnuto stál. Precitol som až vtedy, keď mi mama položila ruku na plece.

„Odišiel, kým si spal,“ povedala a vzápätí s úsmevom dodala: „Takto je to lepšie. Pochop to. Si už skoro muž.“

V tej chvíli som sa prudko vystrel a zhodil zo seba maminu ruku. Potom som podišiel k starého otcovej posteli, sadol som si na ňu a žalostne som sa rozplakal.

nová lekárnička. Zazerala ako hrom do buka a potom vstrčila dievčatku škatuľku. „Obklad nech ti dá mamička na noc, návod je vo vnútri. Ďalší, prosím!“

Pán Dolínek by to neurobil nikdy

„Pán Dolínek by to neurobil nikdy, aj keby som si ho splietla s nosorožcom,“ vyhrklo z Elišky.

Sklené dvere U bielych bocianov sa za ňou kývali v pántoch skoro pol hodiny, takú mala zlosť. Na seba, na uši, na celý svet, ale hlavne na slečnu z lekárne, o ktorej zatiaľ vôbec netušila, že je Pavlína.

Doma našla Eliška v schránke pohľadnicu. Krásnu farebnú, na ktorej bolo veľa malých obrázkov a známka s motýľom.

Tety nám v kúpeľoch ktosi vymenil. Veď od nepamäti písali na korešpondenčných lístkoch, zišlo Eliške na um a hneď sa jej vrátila dobrá nálada.

Dobrá nálada robí divy

Dobrá nálada robí divy, všetko vtedy ide ako po masle.

Eliška si urobila obklad. Dokonca tak, že ju netlačil uzlík vzadu.

Práve bola hotová, keď v predsieni zazvonil zvonček.

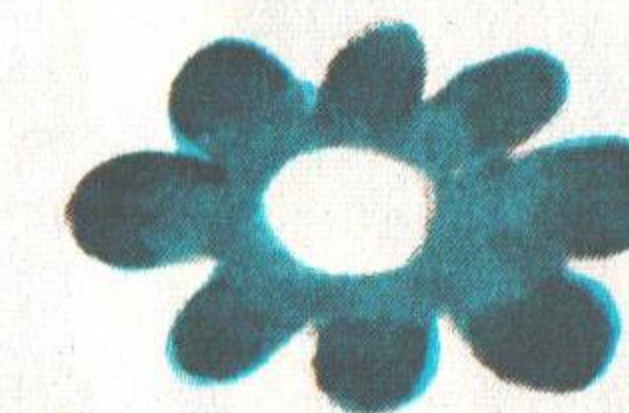
„Idem ti obviazať uši, Eliška,“ usmievala sa na prahu Andulka Sýkorová a užasla. „Ale toto, ty si si už poradila?“

Vzápätí zazvonil zvonček po druhý raz, pricupotali starké Havelkové s čučoricdkovým koláčom, a do tretice zazvonil Pepík.

Strčil Eliške šalátové vydanie obrázkovej knižky a povedal:

„Daj na ňu pozor, lebo uvidíš. Je strýkova.“

(Pokračovanie)

Ako nože Ako nože a vidličky

ZBYNĚK MALINSKÝ

V dome na Slnечnej ulici sa chystá významná športová udalosť. Vo futbalovom zápase sa má stretnúť jednota ŠK Vidličky s mužstvom Dukla Nože. Očakáva sa hodnotné stretnutie. Vidličky sú technicky na výške a navyše sú vo výbornej kondícii. Družstvo nožov vyniká zase bojovnosťou. Sú to ostrí chlapíci.

Zápas sa odohrá v najväčšej izbe v dome, pretože sa ráta s rekordnou návštevou.

Chýba už iba niekoľko sekúnd do začiatku hry. Hľadisko je nabité. Na okne sa usadili hrnce a nedečkavo hrkocú pokrievkami. Naberáčky sa rozvešali po ústrednom kúrení, doštička na mäso sa uvelebila hneď za bránkou.

Hráči obidvoch družstiev sú zatiaľ ešte v šatniach. Vidličky si masirujú nohy a nože si ešte trochu brúsia formu.

Vtom sa ozval hvizd rozhodcovskej píšťalky, ktorá volá obe družstvá na ihrisko. Rozhodcom je hrniec Papiňák, pretože píska, až zalieha v ušiach.

A obidve družstvá vbiehajú na ihrisko za búrlivého potlesku publika. Kapitáni si s roz-

hodcom potriasajú ruky a vymieňajú darčeky. Potom sa žrebuje. Vyhrávajú vidličky a volia si bránku pri diváne. Vidličky budú teda hrať od divána po kredenc a nože naopak, od kredenca k divánu.

Lopta je v strede ihriska. Všetko je pripravené, ozve sa píšťalka a... pozor!

Na hraciu plochu vbieha doštička na mäso a mieri si to cez celé ihrisko k druhej bránke.

„Chyťte ju! Vóóón!“ kričia tribúny. Pribehol aj sudca Papiňák, prenikavo hvizdol a prísne povedal:

„Bude sa vylučovať! Doštička na mäso, vylučujem ťa z hry.“

„Nech, ja aj tak nehrám,“ vraví doštička.

„Tak ty budeš ešte odvrávať?“ rozhneval sa sudca Papiňák. „Vylučujem ťa z ihriska, a ešte si ťa zapíšem aj do notesa, aby si vedela!“

Doštička sa spokojne usadila za bránku nožov, lebo práve tam chcela sedieť, aby videla, ako sa lopta trepece v ich sieti. Doštička na mäso je totiž fanúšikom družstva ŠK Vidličky od tých čias, čo ju jeden nôž porazil, keď neopatrne krájal mäso na bifteky.

Po tomto incidente sa hra konečne začala.

a vidličky hrali futbal hrali futbal

Fauluje sa vo veľkom, ale hrá sa slušne. Stredný útočník družstva vidličiek práve zachytil kolmý pas. Ide na bránku súpera, obchádza jedného obrancu, technickou fintou obchádza aj druhého a už stojí sám pred brankárom. Kritická situácia! Ako ju vyrieši brankár Dukly Nože? Óóó! Vrhol sa k útočníkovi a zahryzol sa mu do nohy! Nebezpečenstvo je odvrátené, pohryzená vidlička leží na zemi, brankár nožov ju potľapkáva po chrbte. Je to pekné športové gesto, ale nedá sa nič robiť. Bude z toho trestný kop. Áno, už sa prikotúľal sudca Papiňák a nariaďuje jedenástku. Presne tak, ako sme tušili.

Vážení športoví priatelia, boj je naozaj vzrušujúci. Pravý obranca jednoty ŠK Vidličky, známy kanonier, stavia si loptu na žltý kvietok vzorky koberca, odkiaľ sa strieľajú jedenástky. Strela tohto hráča je naozaj delová, takže lopta od strachu trochu cúva. Kanonier sa rozbieha, lopta smeruje do horného pravého rohu a je to gól. Áno, je to gól, priatelia.

„Gól!“ burácajú tribúny.

„Dukla pukla — Dukla pukla,“ vykrikuje radostne doštička na mäso. Jednota ŠK Vidličky sa teda ujíma vedenia, ale boj sa zďaleka nekončí. Lopta je v strede ihriska, útočníci Dukly rozohrávajú. Krásna, nečakaná strela až zo stredu ihriska... a je to gól, neuveriteľné, ale je... vyrovnané! Bola to strela ako z futbalovej čítanky. Na vine však bol strážca svätyne jednoty ŠK Vidličky, ktorý v rozhodujúcom okamihu dával autogramy svojim čitateľkám kávovým lyžičkám.

Stav stretnutia je 1 : 1. Bude sa znova hrať zo stredu ihriska. Brankár vracia loptu mocným odkopom, ale čo to! Lopta nezadržateľne smeruje nad hlavami divákov k oknu.

Brink, brink, brinky, brinky. Sklo je na tisíc kusov.

Sudca Papiňák berie nohy na plecia. Nože, vidličky, hrnce i pokrievky, všetko trieli opreteký do kuchyne na svoje miesta v kredenci. A tak sa skončila táto významná športová udalosť.

Prel. VIERA LORENCOVÁ

Ero a sudca

JUHOSLOVANSKÁ ROZPRÁVKA

Prišiel k sudcovi figliar Ero. Hlboko sa uklonil a zadychčane spustil: „Stalo sa čosi strašné, pán veľkomožný. Bežím sem rovno z pastvíska.“

„K veci! Povedz rýchlo, čo sa stalo. Nemám veľa času,“ prerušil ho sudca mrzuto.

„Pasiem tvoje stádo a svoju jedínú kozičku, keď tu z ničoho nič pustia sa do seba dve rohaté potvorky. Pozerám a vidím: jedna vaša a druhá moja...“

„No a?“ pýta sa sudca netrzeplivo.

„Teraz príde to strašné. Kozy búšia do seba a tá vaša, pán veľkomožný, prebodla tú moju...“

„Hm, hm,“ potiahol sa sudca za bradu, „hovoríš, že tá moja... hm? To by mohol povedať každý. Musím kozu vypočuť. Teraz sa vráť na pastvisko!“

Ero sa uklonil a povedal:

„Myslel som na to, pán veľkomožný, a vzal som ju so sebou. Koza, hej, koza, predstúp pred pána sudcu!“

„Néé! Néé!“ ozvalo sa za dverami, ale Ero si z toho nič nerobil, chytil

kozu za rohy a vtiahol ju do kancelárie.

Sudca sa na kozu prísne zadíval a hovorí:

„Si na úrade, preto musíš hovoriť pravdu. Rozumieš?“

„Néé! Néé!“ zamečala koza a obzerala sa zvedavo okolo seba.

„Áno!“ skričal sudca a Ero začal ticho dohovárať koze, aby bola poslušná.

„Odpovedz na prvú otázku,“ povedal sluha koze. „Prikázal vám niekto, aby ste sa pobili?“

„Néé!“ zamékala koza.

„To stačí,“ povedal sudca spokojne a obrátil sa k Erovi: „Počul si? Nikto im to neprikázal, začali samy. Čo sa dá robiť? Za hlúpe zviera predať nik nemôže. A kozu vari nebudem súdiť. Vyšetrovanie končím.“

„Néé! Néé!“ zamékala koza znova, pretože v kancelárii ju to už prestalo baviť.

„Áno!“ skričal sudca a prikázal kozu vyvieť.

Vzápätí sa Ero vrátil a skormútené hovorí:

„Pán veľkomožný, odpustite, ale v rozčúlení som to trochu poplietol. To moja koza prebodla vašu...“

Sudca sa zarazil — a potom hovorí: „Ach, tak. V takom prípade sa musím pozrieť do knihy zákonov. Je to vážna vec.“ A zamieril do knižnice.

Figliar Ero mu prehradil cestu.

„Akáže vážna vec, pán veľkomožný. Koza ako koza. A nikto nič neprikázal ani jednej, ani druhej. A ktože môže, ako ste povedali, za hlúpe zviera? Kozu predať súdiť nebudete?“

Sudca, aj keď nerád, celý červený prikývol.

Ero sa uklonil a vyšiel von. Potom vzal kozu a zamieril na pastvisko. Cestou sa obaja rozpustilo smiali. Koza iba tak, ale Ero dobre vedel, prečo.

Prel. M. NOCIAR

O afro-kubánskej záhade

KLÁRA JARUNKOVÁ

V Havane je mnoho múzeí a niektoré z nich sme si aj prezreli. Veď akože inak sa má cudzinec oboznámiť s minulosťou krajiny, jej históriou, bojom o život a trochu slobody, s obeťami krvavých povstaní, alebo aj s umením národa.

Chodili sme teda po múzeách. Veď okrem najnovšej histórie sme o tejto vzdialenej krajine vedeli toho veľmi málo.

Najväčšmi nás priťahovalo múzeum Afro-kubánske, ukryté v bludisku uličiek najstaršieho havanského predmestia. Čo sa v ňom skrýva? Afrika alebo Kuba?

S pomocou našich krajanov, ktorí pracujú v Havane ako technici či inžinieri, sme sa do utajeného múzea napokon dostali.

Stálo to veru za námahu, i keď máločo z toho múzea sme vedeli pochopiť. Všetky jeho exponáty majú totiž svoje korene v ďalekej tajomnej Afrike.

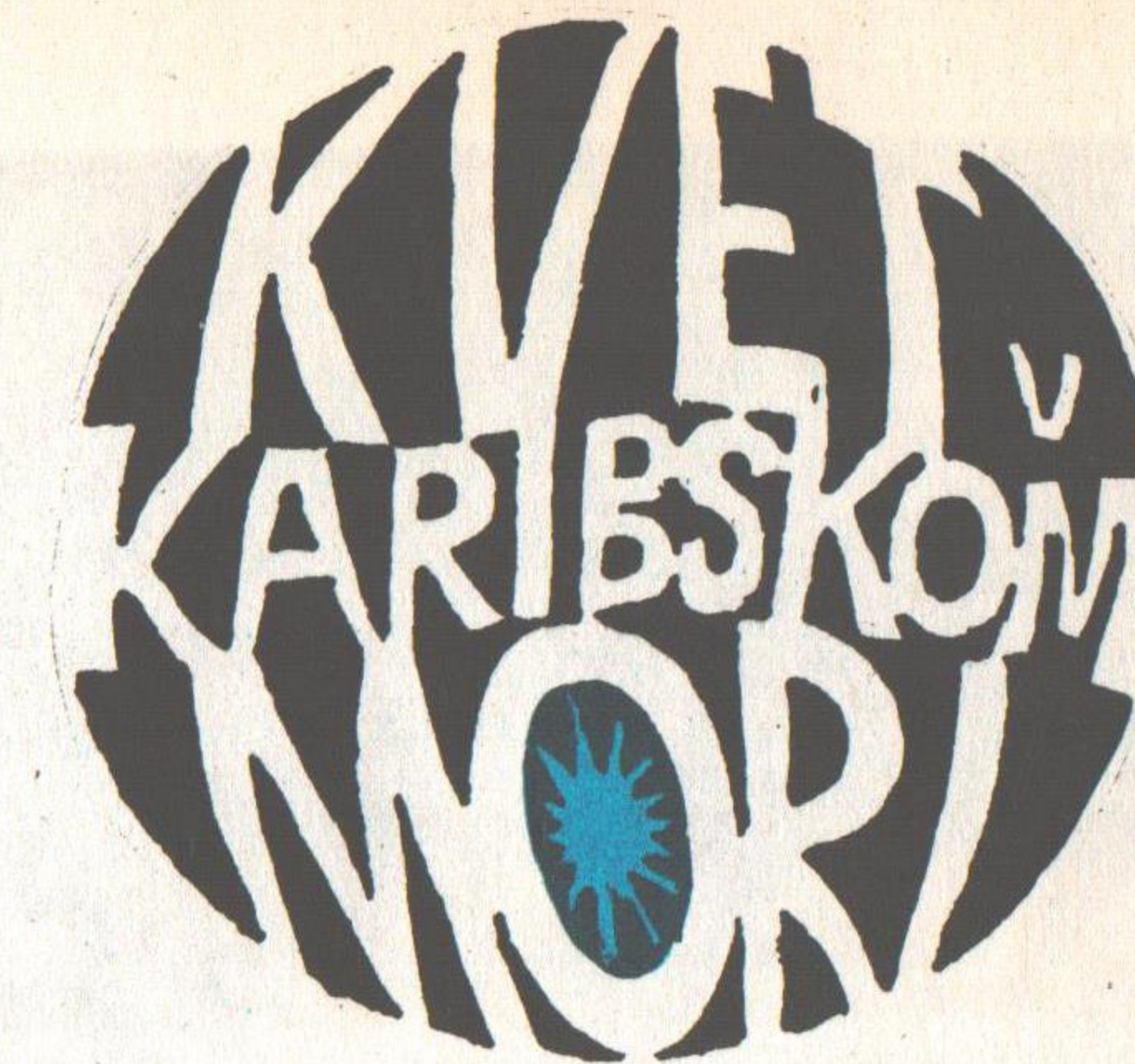
Každý sa, pravdaže, spýta, prečo sú teda vyložené v Havane. Podonášali ich azda dáki cestovatelia?

Nie. V Havane sú tieto pamiatky z Afriky vyložené preto, že ich na Kubu v dávnych časoch priniesli sami Afričania. Čierni otroci. Španielski kolonizátori ich v Afrike chytali a násilím vozili na Kubu. Aby mal kto robiť na poliach a plantážach.

Afro-kubánske sa múzeum volá preto, že dávni zotročení Afričania sa do svojej vlasti už nikdy nevrátili. Ostali na ostrove a stali sa predkami i spoluvorcami dnešného kubánskeho národa.

Názov múzea je teda správny. Ibaže všetko, čo v ňom nachádzate, je africké. Záhadné, nepochopiteľné, tajomné.

Otrok necestuje do otroctva s batožinou. Veci so sebou nemá. Má však svoje myšlienky, piesne, svojich bohov, zvyky, kultu a obyčaje. Tie mu

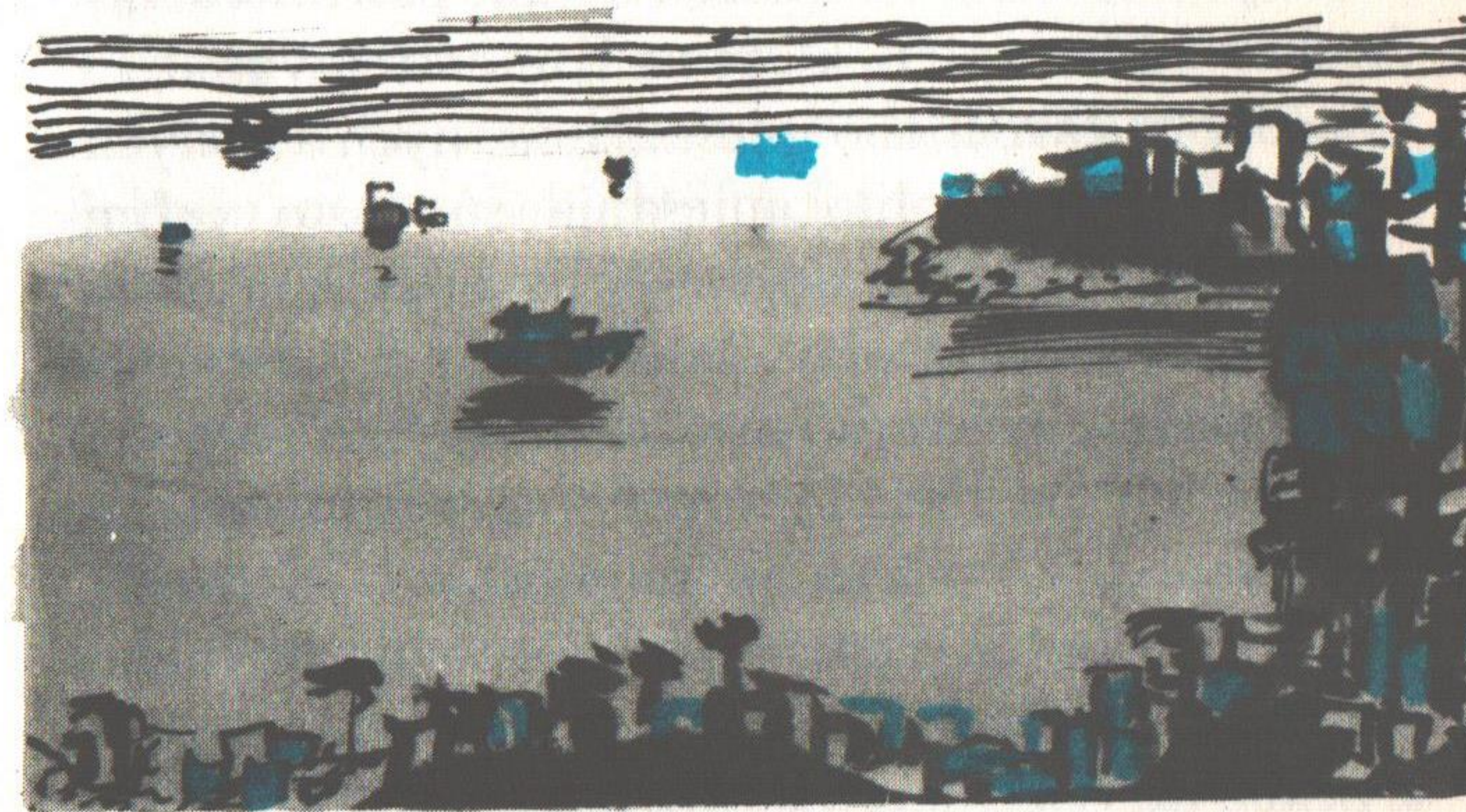

otrokár vziať nemôže. Má ich so sebou i v novej krajine. Ďalej ich pestuje, rozvíja, verí im a — nezabúda. Nemôže predať zabudnúť na to jediné, čo si zo svojej vlasti priniesol: na duchovný a myšlienkový svet Afriky.

A práve tento duchovný a myšlienkový svet je v Afro-kubánskom múzeu názorne predvedený. S pomocou černošských figurín, oblekov, predmetov, vecí. Tu prijímajú mladíka do náboženskej sekty, tam uložili do truhly nebožtíka podľa všetkých kultovných pravidiel, inde zas pripravujú obradné rúcho alebo prostú otrockú večeru.

To ešte pomaly chápeš, výklad sprievodkyne je dôkladný. Celkom záhadnou ti však ostáva reč bezpočetných symbolov. Paprčka zvierata, krídlo, celý vták či korytnačka. A hlavne znaky kreslené. Je ich mnoho a všetky veľmi významné. Tentohľa znamená človeka, ten smútok, žiaľ a tamten prosbu k prírodnému bohu. Tohto sa nedotýkaj, znamená veľké nešťastie, a na tamten radšej ani nepozri. Je to stelesnené zlo. Pošleš ho za dakým a — ten človek biedne umrie.

Prvých čiernych otrokov dovezli na Kubu ešte za Velasqueza, toho, čo založil Trinidad. Teda okolo roku 1520.

Dobyvatelia zakladali plantáže, otvárali bane a robiť nemal kto. Pôvodní kubánski Indiáni hynuli veľmi rýchlo. Existuje zápis, že štyridsať rokov po príchode Španielov žilo na celom ostrove už len päťtisíc domorodcov. Pred Kolumbom ich podľa odhadu bolo stotisíc.

Celé stáročia vozili potom na Kubu čiernych otrokov z Afriky. Prestali s tým len pred vyše storočím. Historici odhadujú, že vcelku priviezli kolonizátori na Kubu viac ako jeden milión Afričanov.

A tu máme naporúdzi aj odpoveď na otázku,

prečo je kubánske obyvateľstvo také pestré. Všetky farebné odtiene pleti, ktoré na Kube stretávame, sú výsledkom stáročného miešania čiernych a bielych ľudí. Výsledky tohto miešania sú často veľmi pekné. Ostalo však dosť i čisto bielych a čisto čiernych Kubáncov.

O rasovej neznášanlivosti na Kube samozrejme nemôže byť ani reči. Tu niet černocho, belochov a miešancov — všetci sú to prosto — Kubánci.

Dobří priatelia často oslovujú svojho čierneho kamaráta srdečným „negro“. Alebo ženu „negra“ a pekné dievča „negrita“. Černošôčka. Aj my sme

mali za sprievodkyňu takú malú inteligentnú negritu. Ohromne jej to oslovenie pristalo.

Kubánci sa vôbec oslovujú priateľsky a s humorom. Napríklad „viejo“ (viecho) a „vieja“, čo znamená „starký“ a „starká“, pričom ten oslovený vôbec nemusí byť starý. Neurazí sa však. Naopak, zasmieje sa a rozhovor je už načatý v dobrom srdečnom tóne.

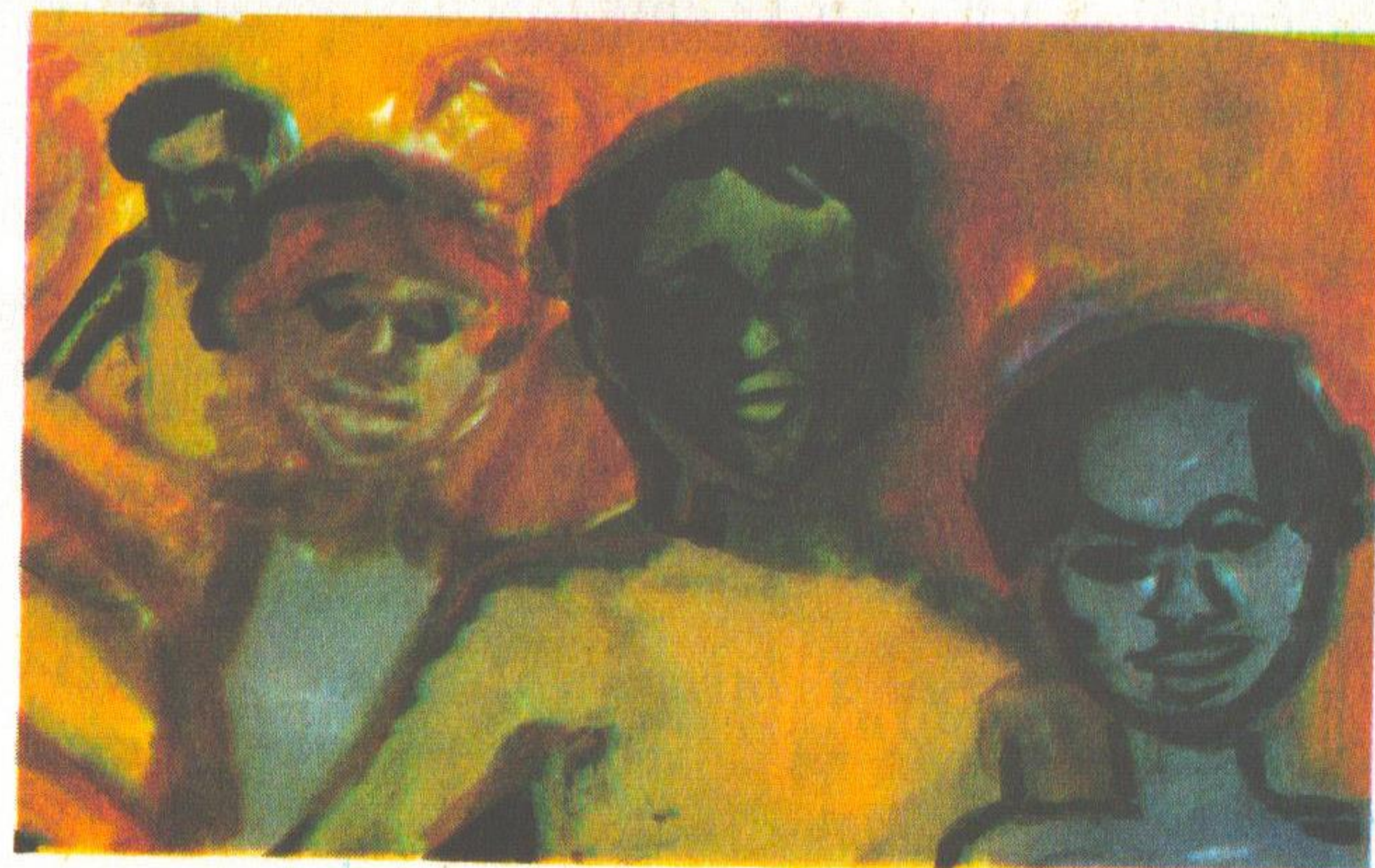
Vieť sa po havanských preplnených uliciach s kubánskym šoférom je zábava nad všetky zábavy. Akoby sa vodič bez prestania zhováral s celou ulicou. Veselo pokrikuje na ľudí, oceňuje krásu dievčat, súri chodcov rýchlejšie prechádzať výkrikmi „hei, niňa“, „ei, ei, pipo!“ A keď chce dakoho privolať, spýtať sa na smer či adresu, spustí z okienka ruku a pekne rytmicky bubnuje na karosérii.

Hej veru, kubánska povaha, to je čosi nezvyčajné, u nás nevidané. Pobrala od svojich predkov nielen španielsku dôstojnosť a fičúrstvo, ale tiež černoškú tajomnosť, trpezlivosť a výrazný zmysel pre rytmus.

Kubánci milujú hudbu, svoje gitary a svoje samby. Počuť ich spievať a vidieť tancovať je nezabudnuteľné. Najlepšie by o tom mohli hovoriť tí, čo zažili dni a noci kubánskeho karnevalu.

My sme to šťastie nemali.

Videli sme však, a to neraz, spevácke a tanečné vystúpenia večerami na javiskách. Napríklad na Varadere. Na javisku veľkej hotelovej sály vystupoval vtedy veľmi dobrý súbor. Hudobníci, speváci i tanečníci všetkých farieb, poobliekaní do španielskych krásnych kostýmov, tam predvádzali svoje umenie.

Hrali i spievali všetci rovnako dobre. I tancovali dobre, no z tých dobrých najlepši boli tanečníci čiernej pleti. Jeden z nich celkom sám predvádzal tanec taký namáhavý, dlhý a tajomný, že divák až prestával veriť vlastným oči. Že také niečo človek vôbec zvládne. Myslím, že taký tanečný talent, ako sme videli na Varadere, už nikde a nikdy nevidíme.

Ani takú hlasnú hudbu nepočujeme. Liala sa na nás zo zosilňovačov, rozostavených po miestnosti. Veru — Kuba je veselá a hlučná krajina.

Ako keby sa ten živý ostrov rozhodol, že sa nezľakne širokanskej morskej tíšiny, rozloženej všade naokolo. Že si bude nahlas spievať i hrať práve preto, aby tú pustú tíšinu naplnil. Aby ho bolo počuť ďaleko, hoc až na nezičlivé brehy Ameriky.

Nahlas si spieva a nikoho sa nechce báť. Nikoho a ničoho.

Nebál sa v bojoch a krvavých povstaniach, ktoré sa tiahnu celou históriou Kuby. Vždy ju niekto vykoristoval. Najprv dlhé storočia španielska koloniálna správa, potom Spojené štáty americké a nakoniec vlastný, Amerikou podporovaný diktátor.

Mnoho krvi vyteklo zo žíl bielych i farebných bojovníkov za slobodu ostrova. A všetka tá krv bola rovnako červená.

Nečudo, že si Kubánci tak vážia slobodu. Prvú slobodu vo svojich dejinách, ktorá sa hneď na počiatku ujala predovšetkým svojich dietok najubohejších. Rozbila putá ich biedy. Rozdelila pozemky a dosiaľ všetkým rovnako pridelujú aj životné potreby.

Nuž tak si Kuba spieva a hrá.

A čo by si nehrala hoc aj poriadne nahlas?

(Pokračovanie)

ILUSTRUJE DANA ZACHAROVÁ

Milí súťažiaci slniečkári!

Medzi slovenskými tvorcami kníh pre deti a mládež je veľa žien. Nuž akože si na ne nespomenúť práve teraz v marci, keď oslavujeme MDŽ? Vo vašom i svojom mene srdečne blahoželáme všetkým slovenským prozaičkám, poetkám i ilustrátorkám, ktoré sa svojou tvorbou zaslúžili o úspech slovenskej knižnej tvorby nielen doma, ale aj za hranicami našej vlasti.

**Milí súťažiaci
slniečkári!**

Už ste sa rozhodli,

kto je vašim najobľúbenejším slovenským prozaikom, básnikom a ilustrátorom?

Ak áno, napíšte, ktoré diela a ilustrácie slovenských tvorcov kníh pre deti a mládež sa vám najväčšmi páčili a prečo, a pošlite nám svoje hlasy do ankety

ZLATÉ SLNIEČKO

Čakajú na vás výhry! Spomedzi vašich listov vyžrebujeme sto. Sto šťastných

Správne znenie odpovedí na súťažnú otázku č. 5:

M. Ďuričková: Knižka Jožka Mrkvičku / E. Gašparová: Ťažko je mustangovi / J. Horák: Biela pionierka / O. Sliacky: Krásna modrá mušľa / R. Moric: Koník majstra Machuľku / R. Dobiáš: Veľké biele vtáky / J. Šrámková: Biela stužka v tvójich vlasoch / K. Jarunková: Brat mlčanlivého vlka / R. Moric: O Harikovi a Billovi, dvoch

kamarátoch / N. Tanská: Mama, urob iné ticho / P. Kováčik: Jablká nášho detstva / J. Štiavnický: Cena priateľstva / J. Návrtil: Žltý mustang / R. Moric: Trikrát som ušiel / V. Handzová: Dávno sa tmy nebojím / M. Ďuričková: My z ôsmeho A / M. Haštová: O stareнке z Ostrého vrchu / J. Repko: Nedoručená zásielka / J. Žarnay: Prekliata planéta / J. Štiavnický: Chlapci z Maše.

Knihu dostanú títo desiaty výhercovia:

Ludmila Ďurišková, Šuriansky; Štefánia Macková, Lesenice; Imrich Mendel, B. Bystrica; Slávka Rychnavská, Margecany; Dušan Kešický, Nové Zámky; Žiaci IV. B. tr. ZDS, Rožňava; Táňa Zimáňová, Nižná na Or.; Marika Dulaiová, Krompachy; Igor a Gabriel Veselovskovci, Mútne; Alžbeta Šípková, Lipt. Mikuláš.

Zvlášť srdečne chceme pozdraviť dve z najlepších slovenských spisovateľiek, zaslúžilé umelkyne, ktoré budú tohto roku oslavovať svoje sedemdesiate narodeniny. Ich knižky patria medzi vaše najobľúbenejšie. Tí, čo radi lúštia a hádajú, si ľahko zostavia ich priezviská z týchto nápisov:

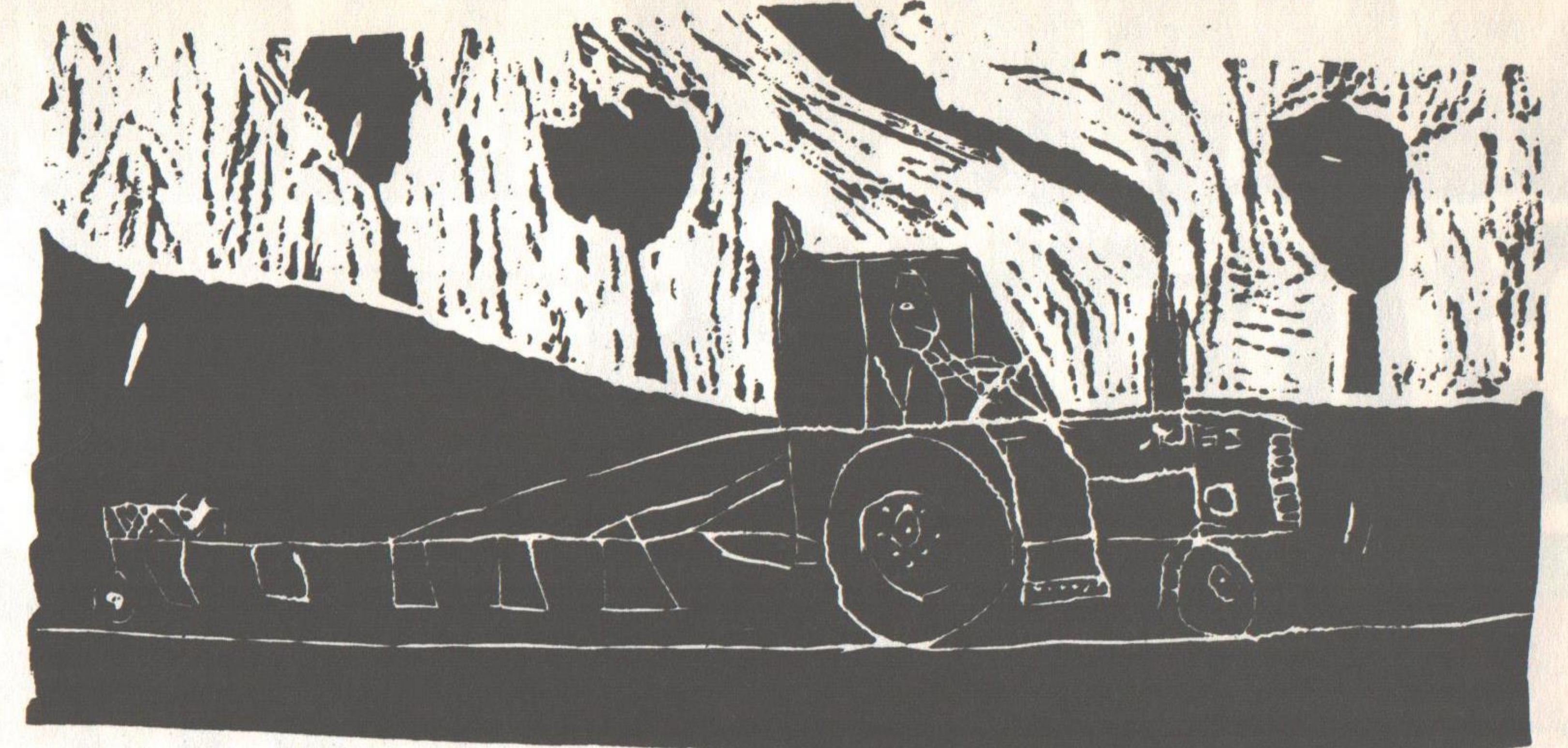
MOLA VÁHA ČO JÁVAN

Napíšte nám, o ktoré dve spisovateľky ide. A uveďte aspoň jednu knihu, ktorú vytvorili. Odpovede na túto 7. súťažnú otázku čakáme do konca marca.

výhercov dostane od nás kolekciu kníh s podpismi svojich obľúbených autorov s vehovaním, odznak časopisu Slniečko, pohľadnice a farebnú taštičku vydavateľstva Mladé letá. A vy, ktorí odoberáte časopis Slniečko a odkladali ste si anketové kupóny, nalepte ich najmenej päť, pripíšte adresu a svoj vek. Vyžrebujeme ďalších desať výhercov, ktorých čakajú tieto ceny: 1. magnetofón, 2. tranzistorový prijímač, 3. knihy za 500 Kčs, 4. knihy za 400 Kčs, 5. knihy za 300 Kčs, 6. až 10. cena knihy za 100 Kčs.

Vaše listy čakáme do 15. apríla 1978.

Jarná orba,
linoryt
J. Fenclovej
z Ludovej
školy umenia.
v Malackách.

Zápisník Slniečka

DVE JUBILEÁ. Pred 150 rokmi narodil sa v Slavošovciach najznámejší slovenský zberateľ, upravovateľ a vydavateľ ľudových rozprávok Pavol Dobšinský. Jeho zásluhou zberateľská práca mladých štúrovcov nevyšla nazmar, ale sa zachovala v zbierke Slovenské povesti (1858 až 1861) a najmä v knihe Prostonárodné slovenské povesti (1880—1883), ktorá sa stala významným svedectvom o duchovnej kultúre nášho národa v minulosti. Jej umenie očarovalo celé generácie čitateľov a dodnes je žriedlom pravdy, krásy a ľudskej dobroty.

V marci si pripomínáme i druhé významné jubileum slovenskej literatúry — 75. nedežité narodeniny národného umelca Fraňa Kráľa. Jeho dve knihy Jano (1931) a Čenkové deti (1932), v ktorých zobrazil detstvo proletárskych detí, boli neľútostnou obžalobou kapitalistického spoločenského poriadku. Svojou

umeleckou pravdivosťou a revolučným obsahom stali sa zakladateľskými dielami slovenskej socialistickej literatúry. Na ich umeleckej hodnote čas nič neubral. Stále sú vzorom pre spisovateľov píšúcich pre deti, ale súčasne sú i najobľúbenejším čítaním detí vôbec.

TIP SLNIEČKA. Tento mesiac za najpozoruhodnejšiu knihu Mladých liet vyhlasujeme dielo Vojtecha Zamarovského Ich veličenstva pyramídy. Náš najznámejší autor náučnej literatúry sprostredkúva v tejto knihe všetky doteraz známe poznatky o „kamenných zázrakoch na Nile“. Zachytáva v nej ich históriu, odpovedá na otázku prečo a ako vznikli, aký mali zmysel, poodhaľuje tajomstvá, ktoré tieto zázračné stavby zahaľovali a zahaľujú. Pritom pútavým spôsobom a na základe historických správ rozpráva o ľuďoch starovekého sveta, i o ľuďoch, ktorí tento

svet skúmali. Jeho kniha nie je preto len dielom o staroegyptských pyramídach, ale aj o staroegyptskej civilizácii vôbec.

Z RUKOPISOV MLADÝCH LIET. Po knihe Ťažko je mustangovi, odmenenej vydavateľskou cenou Mladých liet za rok 1976, napísala Eleonóra Gašparová príbeh pre menšie deti „Medved pre bračeka“. Kniha o nežnom súrodeneckom vzťahu a o detskom vzťahu k zvieratám budú si môcť prečítať i deti v zahraničí, pretože vyjde v populárnej medzinárodnej sérii.

PIONIERO. Pod týmto názvom vychádza v Havane časopis kubánskych pionierov. Na formáte podobnom nášmu pionierskemu časopisu Kamarát prináša raz týždenne množstvo zaujímavých príspevkov o socialistických krajinách, súčasnej Kube i o jej indiánskej minulosti. V každom čísle je i niekoľko kreslených seriálov so zábavným i náučným obsahom.

Slniečko

Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež. Adresa redakcie: 801 00 Bratislava, Klincová 35/a. Telefón 681-58. Šéfredaktor Ján Turan, zást. šéfredaktora dr. Ondrej Sliacky, CSc., výtvarno-technický redaktor Ondrej Máriássy. Tlačia Polygrafické závody, n. p., Bratislava-Krasňany. Rozširuje PNS. Informácie o predplatnom a objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, 884 19 Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

SLOVNIKY SLOVNIK CUDZYCH

19 602

sl.
marc.

Brutto a netto

BRUTTO NETTO

Netto je opak bruda.
Netto je dobré a brudo je
brud a ne. Brudo rabyle
Cajhara rysara. Netto
bolo. I pydomu a ~~brudo~~ rvolalo.

AU TY BRUTO?

tycha poucka:
Brudo a netto a
pozname podla toho
ze sa pusu b druma a.

Janko Makvička
spr